

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Nyilttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. m.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Szombat, július 20.

Mai számunk főbb közleményei:

- Nyolcszáz kegyelmi kérvény.
- Az olaszok támadása Törökország ellen.
- A meghurcolt urileány.
- A javasasszony mérges teája.
- A magyar kard győzelme.
- A hitvesgyilkos asszony leánya.
- Zavar a királygyakorlatok körül.
- Zsazsa a birtokán.
- A színész és a szobaleány gyermeke.
- A báróné milliója.
- Felrobbant cséplőgép.
- Tarkaságok.

A grófné kölcsöne.

Arad, július 19

Benyovszky grófné, legalább tudomás és emlékezet szerint, az első magánszemély, aki egy magyar városnak pénzkölcsönt ad. Eddig ez a hivatás csak a bankokra, főként pedig a budapesti nagybankokra hárult. Gyakorolták pedig ezek ezt a hivatást így: jó időkben kartellbe állottak össze és olyan feltételek mellett adták a kölcsönt, a milyenekbe a városok csak azért mentek be, mert másként nem kaptak pénzt. Rossz időkben pedig azt mondják: nincsen pénz. E miatt a nagybankokat felelősségre vonni nem lehet, elvégre a nagybankok nem a városok miatt vannak, s ha alakul is valamely bank „városfejlesztő” cégérel, az is inkább azt akarja, hogy ő csinálja a városon üzletet, nem pedig a város ő rajta.

Benyovszky grófné, — bizonyára egyike azoknak az okos üzletasszonyoknak, akik a főúri világban épen nem ritkák — igen egyszerű elméletnek jutott a nyitjára. Az ő milliói után kapott négy, négy és feles ka-

matot, míg Debrecen ezért hat és felet volt hajlandó fizetni. És ha Debrecen egyébkor a bankoknak jó három és fél millió koronára sőt tíz-annyira: mért ne lenne hát jó neki is? Persze, az ebben érvényesülő pénzügyi elmélet nem lehet általános értékű. Az, hogy a tőketulajdonosok a bankok közvetítése nélkül adják a hitelt kérésnek a pénzt, ép oly, sőt még nagyobb képtelenség, mint hogy a termelő közvetlenül a fogyasztónak adhassa el az árukat, a termékeket. A tőkésék így nagyobb százalékot kapnának, de aránytalanul nagyobb a kockázat a tőkeelhelyezés eddigi módjánál, a betétnél, nem szólva az ugynevezett nobilitásról, hogy ezt rövid felmondás után pénzzé teheti, ami a kikölcsönzött pénznél nem mindig megy.

Azonban a rendkívüli körülmények kivételeket szülnek. A nagybankok rideg politikája teremtette meg a precedenst, hogy a magántőke a városok hiteligenyei felé fordult. Most Debrecennek volt ebben szerencséje, — holnap talán más városnak lesz. Nem mindegyik olyan gazdag, mint Debrecen, de a legnagyobb részének vagyona, intézményei, biztos jövedelmei elegendő fedezetet nyújtanak arra, hogy a városoknak, hasznos beruházásaikhoz kölcsönt lehessen adni. S nincs kizárva, hogy a fővárosi, százmilliókat őriző nagybankokat nem fogják-e újabb esetek az elé a dilemma elé állítani, az-e a jobb, ha a városoknak közvetlenül ők adnak hitelt, vagy ha a betétekből megy utnak egy-egy millió ily célra?

Egyébként annak, hogy a magánosok a városok hitelezői legyenek, nemcsak az a módja van, amelyet Benyovszky grófné vá-

lasztott, hanem egy másik: a városok kötvénykihocsátása. Igaz, hogy ma, amikor a magyar koronajáradék megdöbbenően alacsony árfolyamon áll, amikor a magyar záloglevelek erősebb visszaözlésétől kell tartani, ez a gondolat a legkevésbé se lehet aktuális. De — bármilyen hihetetlennek látszik is — jöhetnek jobb, derűsebb pénzügyi viszonyok is, amikor a magyar városokat adósságaik súlyos terhe okvetlen arra kényszerít, hogy a törvényhozástól ezt a jogot kiharcolják. És noha, természetszerűen az ily kötvények első sorban külföldi elhelyezést fognak keresni, nincs kizárva, hogy — a mi elismerjük, kevésbé kívánatos — olyan pénzt is vonzanak magukhoz, amelyek egyébkor a bankok betétállományában pihennek.

Mindezek a jelenségek talán a nagybankoknak saját érdekükké teszik, hogy a városok hitelügyeit kevesebb önzéssel és kevesebb üzleti ridegséggel kezeljék. E téren, nemcsak a mostani idők adtak alkalmat a panaszra. Aradot egy időben támadás érte, hogy nagy kölcsönét bécsi tőkéből, az osztrák földhitelintézetből vette. És azóta, évek hosszú során át, egyetlen egyszer se volt rá alkalom, hogy ezt az osztrák kölcsönt a magyar tőke segítségével konvertálhassa.

Ma pedig, — erről nem is jó beszélni. Ma a tőke kétségen kívül jövedelmezőbb elhelyezést talál a községi kölcsönöknél: talán van abban is valami, hogy olyan időkben, amikor a külföldi tőke visszavonul, nem is lenne jó a kereskedelem és ipar igényei elől nagyobb pénzeket elvonni és hosszú lejáratú kölcsönökbe fektetni. De sem a jó viszonyok alatt tanusított kartell-

Kábult szerelem.

Írta: Ifjabb Jeszenszky Sándor.

Meztelen lábak dobaja hangzott; a bokrok között egy kis parasztleány bujkált. Az asszony megértette és figyelt. A követhető pillanathban egy kar nyúlt be a vadszőlő közül a verandára. Irén gyorsan lehajolt s átvette a levelet. Bartos Feri, a főerdész postája volt. Feltépte a borítékot s olvasni kezdte. Kezét, melyben a levél volt, a térdére támasztotta s fölébe hajolva olvasott.

— Mit olvasol, drágám? — hangzott jókedvűen a háta mögött s valaki gyöngéden megölelte. A férje volt.

Az asszony ereiben megfagyott a vér.
— Semmit! semmit! — dadogta zavartan — s összegyűrte markában a levelet.

Bandi megcsókolta s hangos nevetéssel lefuttatott a kertbe, fiával játszani. Irén mereven nézett utána. Megdermedt az ijedségtől, soká mozdulni sem birt. A szíve majd ki szakadt, úgy dobogott. Jó idő mult el, míg magához tért s még akkor is zihált a melle. Elkecseregett düh fogta el. Haragudott férjére, hogy ilyen ostobán megijesztette.

Bandi jókedvűen hancurozott lenn a kertben hároméves, gyönyörű kis szőke fiával s időnként forró, szerelmes tekintettel nézett a veranda felé a feleségére. Irént ez a tekintet megnyugtatta. Kezdte összeszedni gondolatait. — Ugy látszik, nem vett semmit észre. Nem gyanakszik.
Irént azonban nagyon zavarta ez a nyílt, sze-

relmes tekintet. Érezte a bizalom sugarát benne s valami szégyenkezésképpen fogta el.

Időnként még visszatért az elmúlt perc ijedsége s ilyenkor átélte újra annak minden izgalmatát. Megborzadt a multtól s könnyelműségétől. Két évi viszonya alatt annyi alkalma lett volna férjének őt rajtakapni. Emlékébe idézett pár fejevesztett, könnyelmű esetet, amikor csak a véletlen őrizte, mint most is. A homlokát kiverte a veríték s fáradtan törülte le kezével. A levél még kezében volt, nem olvasta el. Felugrott, de majdnem elesett. Szédült és a lábai nehezek voltak, mintha hosszú betegségből kelt volna fel. Feje lüktetett s majd széthasadt, úgy fájt. Végre erőt vett magán és bement a házba.

Alkonyodott, a vadszőlővel befuttatott ház szobáiban erős félhomály honolt. Irén a pipázóba ment s a kandalló előtt az olvasatlan levelet picit darabokra tépte. A papirosdarabkákat, leguggolva a kandallóhoz, berakta a rostély egyik sarkába s meggyújtotta. A láng fellobogott s ő gondolat nélkül bámult belé. Mikor az utolsó darabka is elhamvadt, felkelt, megfordult, ki akart menni. A lángban elvakult szeme nem látott tisztán. Az ajtó mellett egy alakot látott állni. Meglesték. Irtózatossá sikoltás, összeesett; sirögörcsben vonaglott magánkívül. Az ajtó melletti fogason kabát lógott, attól ijedt meg.

Ágyban feküdt, mikor magához tért. Bandi ép a doktorral beszélgetett. — Valószínűleg megijedt valamitől, — állapították meg.

— Mikor behoztuk a pipázóból, önkívületében mindig egy sötét sarok felé mutatott. Valószínűleg attól ijedt meg, — mondta Bandi.

Irén behunyt szemmel hallgatott, úgy tett, mintha aludnék. Az orvos még egy darabig figyelte, majd megnyugtatta Bandit s elment. Öreg este volt már. Bandi lábujhegyen az ágy mellé hozott egy széket, lassan, hangtalanul letette és leült. Aggódó tekintete szerelmes gyöngédséggel borult beteg asszonyára és a szolgálatkészéggel leső mozdulatával ült az ágy mellett.

Irén mindezt látta és érezte. Lehunyt szempilláit óvatosan kinyitotta s nézte a férjét, nézte azt az embert, akit megcsalt. Eszébe jutott az az óriási bizalom, mely eddig őt olyan nyugodttá tette. A bizalom, a melyre ő nem méltó. Bandit ő nem játszhatta ki, mert bizott benne; tehát nem kellett ellene küzdeni. Bandi nem lett kevesebb azzal, hogy ő megcsalta, csak ő maga lett méltatlan hozzá. Csak egyedül magát érezte bűnösnek, az urat nyílt, becsületes, bizakodó tekintete még hibáztatni sem engedte. Bandi azt hitte, hogy én is olyan jó és becsületes vagyok, mint ő, — gondolta. Ugy érezte, hogy a szerelem nem volt azonos azzal az érzéssel, mely két év előtt bűnbe vitte. Azt az embert ő nem szerette, nem aggódott érte és nem féltette. Ő elkábult, ő két évig kábult volt. Ő nem tudja, mi történt. És most mintha megtisztulna; sötét ködként foszlik szerte ez a hirtelen megutált érzélem, mely elszibbasztotta lelkét s annak első mozdulatára felcsillan benne ura iránt érzett szerelme. Próbálta Bar-

örzés, sem a mostani idők túlságos elzárkózása nem indokolt és nemcsak a magán-tőke versenyét hívja ki, de a városokat is arra utalja, hogy kedvező idők virradásakor a kartell-bankoktól függetlenítsék magukat. Akármilyen erős a kartell, — amint látható — nem korlátlan hatalmu és talán nem lesz jó bevárni, míg újabb nagybététesek ütnek rajta rést, követve a pozsonyi méltóságos asszony példáját.

Nyolcszáz

kegyelmi kérvény.

(Egyéves önkéntesjelöltek a királyhoz.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécs, július 9.

Ő felsége kabinetirodájába ma százhusz kegyelmi kérvény érkezett be, valamennyi szóról-szóra egyezik, ugyanaz a tartalma. Fiatal emberek kérnek olyan jogot a királytól, amelyet a most szentesített véderőtörvény által elvesztettek és a király atyai szívéhez fordulnak és arra kérik őt, hogy hibájukon kívül ebbe a szerencsétlen helyzetbe kerülve, legyen segítségükre. A folyamodók valamennyien olyan fiatal emberek, akik nem végeztek el a középiskolákat, nincs érettségi bizonyítványuk, de a régi véderőtörvény értelmében megszerezhették az egyéves önkéntességi jogot azáltal, hogy hatóságilag engedélyezett előkészítő tanfolyamot, vagy iskolát végeznek s azokban vizsgát tesznek.

Az új véderőtörvény ezeket az ifjakat megfosztja az önkéntességi jogtól. Körülbelül nyolcszáz ember sorsa függ attól, hogy milyen módon intézi el a király a kegyelmi kérvényeket. A fiatal emberek körülbelül nyolc hónappal, illetve egy évvel ezelőtt iratkoztak be az előkészítő iskolákba, tehát oly időkben, amikor még senkinek sem volt tudomása arról, hogy mikor lép életbe az új véderőtörvény. Legnagyobb részük már most szeptember hónapban vizsgázott volna, egy kisebb részük 1912. május havában akarta megszerezni a jogosultságot és ezáltal megszabadult volna a három éves katonai szolgálatól. Minthogy azonban a törvény rendkívüli körülmények kö-

zött született meg úgy Magyarországon, mint Ausztriában és a részletes tárgyalások során nem volt alkalmuk a képviselőknek, akiknek tudomásuk volt eme fiatal emberek szomorú sorsáról olyan módosításokat kieszközölni, amelyekkel ezek jogait respektálhatták volna, s így a törvényben az átmeneti időre gondoskodás nem történt, azt kéri a királytól, hogy legyen tekintettel azokra az áldozatokra, amelyeket szüleik értették már eddig is hoztak és mentse meg őket attól, hogy a három éves katonai szolgálat által állásaikat, kényerüket el kelljen veszíteniük. Kéri továbbá, utasítsa a hadügyminisztert, engedje meg kivételesen mindazoknak, akik igazolni tudják, hogy hatóságilag engedélyezett előkészítő iskolákban már ez év eleje óta tanfolyamokat hallgattak, mikép szeptember hónapban vizsgázhassanak. Az új véderőtörvény szerinti ugyanis a hadügyminiszternek módjában áll a két éves katonai szolgálat kedvezményét 1915-ig függőben tartani, illetve csak akkor életbe léptetni, ha ezt a hadsereg szolgálati viszonyai már megengedik. Ha tehát a törvény alapvető elve és korszakalkotó ujtása tekintetében a hadügyminiszternek ilyen hosszú átmeneti idő áll rendelkezésére, akkor az önkéntességi jog megszerzését körülíró intézkedések tekintetében is élhet ez egyszer halasztással.

A kétségbeesett helyzetbe került fiatal emberek szülei ma este *Deutsch* Alajos kereskedelmi tanácsos felszólítására Bécsben a Hotel Franceban igen népes ülést tartottak, amelyen Bécs előkelő társadalmából is számosan vettek részt, mert igen széles körökben keltett szimpátiát a fiatal emberek akciója. Több szónok ismertette a mostani kegyetlen helyzetet, amely azáltal teremtdött, hogy a véderőtörvény oly hihetetlenül gyors elintézését nyert és amely ebből az említett ifjakra származik; minden illetékes tényezőnek támogatását kérték a kétségbeesett szülők a fiaik részére. Elhatározták végül, hogy *úgy a magyar, mint az osztrák kormányt*, valamint a hadügyminisztert is küldöttségek útján kéri fel, hogy vegyék pártfogásukba a kérelmezők óhaját. Intézkedést kérnek arra, hogy nyolcszáz család ne ültessék el önhibáján kívül olyan jogtól, amelynek megadása az illetékes hatóságok jóakaratótól függ csupán.

Az olaszok támadása Törökország ellen.

(Bombázzák a Dardanellákat. — A szultán a hadsereghez. — Felfordulás Törökországban. — Kalandos béke hírek)

Távírat tudósítás.

Konstantinápoly, július 19.

Az olaszok a múlt éjszaka megkísérelték, hogy hadihajóikkal bejussanak Konstantinápoly közelébe, de kudarcot vallottak. *A török erődök visszaverték az olasz torpedóhajók támadását.* A háborúnak erről a nevezetes legújabb mozzanatáról a következő felhivatalos konstantinápolyi távirat ad jelentést:

Hajnali félkét óraker nyolc olasz torpedónaszád a Dardanellák ellen Boiksu Tepe mellett támadást intézett. Az erődök viszonzták az ellenséges tüzelést. Két torpedónaszád — e távirat szerint — elsülyedt, hat megrongálódott.

Az olaszok — ugylátszik — ki akarták használni Törökország belső zavarát, hogy meglepetésszerűen rajtaüssenek a portán. A Szaid kormány lemondása s az a körülmény, hogy nem akadt generális, aki hajlandó volna vállalni a hadügyminiszteri tárcát, azt a látszatot keltette, mintha teljes fejtelenség volna Törökországban. *Ezt a pillanatot akarta kihasználni Olaszország*, hogy döntő csapást mérjen az ozmán birodalom ellen. De a támadás nem sikerült s így Olaszországnak nem használt, sőt ártott, két torpedóhajója elsülyedt, hat megrongálódott: ez súlyos veszteség. Továbbá az éjjeli támadással a háboru is kiélesedett és az európai békét is veszedelem fenyegeti.

Hogy milyen része van Olaszországnak az albániai lázadásban, azt nem tudhatjuk, de bizonyos és nyilvánvaló az összefüggés egyfelől az albánok lázadása s Törökország belső zavarai, az új-török párt bukása és a kormány válsága között, másfelől e súlyos és nagyarányú zavarok s az olasz hajóknak múlt éji akciója között. Olaszország minden biztatása ellenére, hogy meg fogja kimélni Európát a tripoliszi háborúnak tüzetől s minden biztatása ellenére, hogy a Dardanellák hajóútját nem háborgatja többé, mégis az európai Törökországban és a hatalmaktól féltett tengerszoroson át keresi afrikai hadjáratának eldön-

tost Bandival összehasonlítani, de meghökkent tőle. Bandi ebben a pillanatban olyan nagy-nak látszott. Mintha az érzékiség lelketlen sötétségéből menekült volna ki. A lelkiismeretlenség, a komisszág, a lelketlenség maga volt az a másik ember. Óriási undort érzett. Homlokára szoritotta öklét: mindent oda adna, csak azt a két esztendőit kitörülhetné életéből.

Felriad gondolataiból s az urára néz. Bandi mozdulatlanul ül a széken, elaludt. Pirkad már künn, az eltakart lámpa bágyedtan világít, s kívülről szürkés fény ömlik a szobába. Irén felül s hosszan, szerelmes tekintettel nézi az urát. Hozzá hajlik, meg akarja ölelni. Visszahökken, vajon szabad-e neki, a vetkesnek. Vezekelhet-e ő? Megbocsáthat-e neki Bandi? Óriási kérdésekként torlódnak ezek közéjük. Mintha az a másik férfi fogná meg ölelésre kitárt karját, s huzná vissza férjétől. Végre erőt vesz magán és zokogva borul alvó férje ölébe.

Irén megváltozott, szerelmes tekintettel csüngött az urán. Nem volt akarata. Minden úgy volt jó, ahogy Bandi akarta. Nem elégedetlenkedett sem nyíltan, sem magában semmiért. Megértette, hogy Bandit elfoglalja a gazdaság, belátta, hogy érte dolgozik.

A főerdész egymásután küldte a leveleket. Irén olvasatlanul dobta a tűzbe. Kerülte Bartossal a találkozást. Ha már nem tudta kikerülni, vigyázott, hogy magára ne maradjon vele. Egyszer társaságban látta, amint Bandi mosolyogva kezét fogott Bartossal. Rá akart kiáltani Bandira, hogy ne tegye, mert az egy gazember. Csak utolsó pil-

lanatban tudta megfékezni indulatát. Feltűnően rosszul érezte magát, ha Bartossal találkozott. Egy este azonban nem kerülhetett ki, hogy Bartossal egy pillanatra egyedül ne maradjon.

— Mi van magával? Az istenre kérem, mondja meg. Mást szeret már? Reggel négykor várom a tisztáson, — mondta suttogva.

Irén összerázkódott s mikor aludni ment biztos volt, hogy nem fog kimenni a tisztásra. Álmatlanul forgolódott ágyában s akaratlanul Bartos szavaira gondolt. „Mást szeret már?” A nyomorult azt hiszi, hogy valakit, aki hozzá hasonló. Nem is érti meg, nem is jut eszébe, hogy az uramat szeretem. Ez az egy ember van, aki előtt a Bandi meg van csufolva. Ha tudná pedig Bandi, milyen nagy, milyen hódító hozzá képest. Bandinak tartozom azzal, hogy elmondjam ennek az embernek, mennyire imádom, szeretem Bandit. El kell mondanom, ki kell öntenem a szívemet, hogy azokról az ajkáról letörüljem azt a gunyos mosolyt.

A másik szobában Bandi is álmatlanul feküdt. Borzasztó gondolatok kergetőztek ágyában. Egy idő óta nagy változást tapasztalt felesége viselkedésében. Figyelni kezdte Irént. Az asszony zavarát Bartos megjelenésekor mindig észrevette. Bartos izgatottságát s alkalom keresését szintén. Ma este látta, mikor Bartos valamit sugott Irénnek.

Mozdulatlanul feküdt s mereven nézett a sötétségbe. A szomszéd szobából áthallatszott felesége minden mozdulata. Tudta, hogy az asszony is ébren van. Figyelt, hallotta, hogy felesége in-

dulatosan beszél magában. A suttogást azonban nem értette. Egy idő múlva Irén felkelt s a két hálószoba között lévő ajtót csendesen becsukta. Bandit meglepte ez, felült s nagyon figyelt, de semmi neszt nem hallott felesége szobájából. Fel akart kelni és ki akarta nyitni az ajtót, de az a sok rendkívüliség, amelyet rövid idő alatt tapasztalt, egészen megbénította. Már hajnalodott. Bandi még mindig mozdulatlanul ült s hallgatódzott. Egyszer csak zajt hallott felesége szobájából, mintha ajtót nyitnának. Visszafojtotta lélegzetét. Egy idő múlva újra csöndes nyikorgás hangzott, olyan, mint mikor egy ajtót óvatosan becsuknak. Bandi eleinte nem hitt a fülének. Majd kétérdőve, zavartan felkelt és átment a felesége szobájába.

A nyári nap első sugarai már bevilágították a szobát. Az ágy üres, az asszony elment. Bejárja a lakást, Irén sehol. Gyorsan öltözni kezd; kirohan a kerthe, körüljárja a házat, Irént nem találja. A kert végébe ér, az erdő aljához. A kertajtó nyitva. Bemegy az erdőbe, rohanva megy felfelé a szűk ösvényen, végre a tisztás széléhez ér. A tisztás tulsó oldalán megpillantja Irént, mellette Bartos áll. Egy fában kellett megkapaszkodnia, hogy össze ne essék. Egy pillanat alatt a gyanuk ezrei változtak vádló tényekké. A szerelmesek tisztása! Hát ezért hívták így egyszer előttem vigyorogva ezt a tisztást. A megszegyenülés minden keserűségét egy pillanat alatt érezte meg. Ugy látta, hogy az egész világ nevet rajta, a fák, a madarak s a kelő nap is.

Haza rohant. Vállára kapta puskáját s megindult vissza a tisztás felé.

tését. Ezzel nemcsak Törökországban keltett újabb aggodalmakat, hanem kényes helyzetbe hozta a semleges hatalmakat is.

Az éjjeli támadás legelső következménye az lesz, hogy *Törökország újra tengeralatti aknákkal zárja el a Dardanellákat*, a mi nagy károsodását jelenti a nemzetközi kereskedelemnek. A bizonytalanság is nőttön nő Olaszország hadi tényeinek illetén kalandozása következtében. Oly fontos érdekek fűződnek a béke megóvásához a Balkánon, hogyha Olaszország nyugtalanságot támaszt s fel-szítja a féltékenységet, egyrészt a Balkán országai között, másrészt a legközelebb érdekelt hatalmakkal szemben: akkor nem lehet tudni, mely pillanatban gyul ki a vészes szikra, a mely fel-robbantja a fegyveres békét és lángba borítja fél Európát.

Az olasz hajóhad éjjeli támadása kiáltó mentő az európai hatalmak számára, hogy a legnagyobb energiával és minden kitelhető erővel lokalizálják, vagy megszüntessék a véres hadi játékokat Olaszország és Törökország között.

Távirataink ezek:

Konstantinápoly, július 19. Mult éjjel nyolc olasz torpedóhajó Kumkale és Szedelbár erődöket bombázta. Két torpedóhajó elsüllyedt és a többi hat is erősen megrongálódott. A *Tanin* jelenti: Éjfélkor nyolc olasz torpedóhajó közeledett a Bejkus-dombhoz és bombázni kezdte a parti erődöket. A törökök azonnal visszatüzeltek, két olasz torpedóhajót elsüllyesztettek és a többit is erősen megrongálták. A támadás következtében tanácskozássra ültek össze a miniszterek és a tanácskozás reggel három óráig tartott. A nagyvezér ezután kihallgatásra ment a szultánhoz és jelentést tett neki.

(A Dardanellák elzárása.)

Konstantinápoly. A miniszteri tanács az erődök bombázása következtében elhatározta a Dardanellák elzárását.

(Olasz jelentés.)

Róma, július 19. A Stefáni-ügynökség jelenti Konstantinápolyból: A Dardanellákból érkezett táviratok szerint a mult éjszaka az olasz hadihajók bombázták a Kumkale erődöt. Az egyik hír szerint török csapatok, vagy a török flotta forradalmi mozgalmáról van szó, más hírek szerint öt olasz torpedónaszád a mult éjjel egy órakor megjelent Kumkale erődjei előtt. Az erődök tüzelést kezdtek a torpedónaszádokra, amelyet egy óra mulva megszüntettek.

(Haditanács.)

Berlin, július 19. A *Lokalanzeiger*-nek jelenti Konstantinápolyból: Reggel nyolc olasz torpedóhajó erőszakkal akart a Dardanellákon keresztül menni. A török erődök tüzésége azonnal erős tüzelést indított az olasz torpedóhajók ellen, amelyek közül kettő elsüllyedt, hat pedig teljesen harcceptelen lett. E támadás következtében a lemondott kabinet azonnal rendkívüli tanácskozásra ült össze, amely délelőttig tartott. A szultán Hursid basa tengerészetiügyi minisztert, aki ideiglenesen a hadügyi tárcát is elvállalta, Haddi basa vezérkari főnököt, Nazim basát és a haditanács tagjait palotájába hívatta és kihallgatáson fogadta. *A kihallgatás után a haditanács a hadügyminiszteriumba ment és ott az olasz támadások ellen való további intézkedésekről tanácskozott.* Hursid basa közölte a miniszteri tanáccsal a haditanács határozatait, amelyekhez a miniszterek hozzájárultak. A tanácskozás eredményéről azt jelenti, hogy a kormány elhatározta a Dardanellák teljes elzárását. Berlin hivatalos körökben délig nem erősítették ugyan meg a Dardanellák bombázásának hírét, de valószínűnek tartják. A Dardanellák előtt való flottaakciót taktikai hibának vélik, mert Törökország belső zavarái azonnal megszünnének és

az egész török nemzet mint egy ember az olaszok ellen fordulna. Ma délig a berlini olasz nagykövetségen sem tuutak semmit a Dardanellák bombázásáról.

(Mit hisznek Bécsben?)

Bécsi beavatott helyeken egyáltalán nem veszik bizonyosra, hogy a Dardanellák körül olasz hajókat süllyesztettek volna el és rongáltak volna meg. Bizonyosnak csak annyi látszik, hogy a Dardanellák külső erődeinél ágyuzás folyt. Még Konstantinápolyban sincs az eseményekről hiteles értesülés és különböző ellentmondó hírek kelnek szárnyra a városban.

(A szultán a hadsereghez.)

Konstantinápolyból jelenti: A szultán ma proklamációt bocsátott ki hadserege számára és proklamációjában a tiszteket és legénységet felhívja arra, hogy szigoruan tartásuk magukat katonai esküjükhöz és a politikával egyáltalán ne törődjenek. Emlékezteti katonáit arra a hűségre, amellyel az alkotmány iránt tartoznak és kijelenti, hogy becsületbeli kötelességük, hogy a hadsereg egységes legyen a külső ellenséggel szemben is. *A proklamáció megemlíti a Dardanellák elzárását*, majd foglalkozik a nagyvezér kinevezésével és a kabinet újalakításával, amely kabinet csupa hivatásos emberből és jellemes férfiakból áll.

(Békés hírek.)

Konstantinápolyból jelenti: Azok a hírek, amelyek a *békés fordulatról* szólnak, ellenőrizhetetlenek, amennyiben az összes Konstantinápolyból érkező *sürgönyöket feltartják*. A bécsi lapok különösen nagy buzgalommal terjesztik a békés híreket, de beavatott helyen tözsde manővernek mondják ezt.

Megsemmisített ügyvédi kamarai határozat. *Temesvárról* jelenti: A temesvári ügyvédi kamara tulnyomó többséggel elítélte a kormányt és Tisza István grófnak cselekedeteit. A kamara határozatot fogadott el, melyet fölterjesztettek az igazságügyminiszterhez. Ma érkezett le a miniszter leirata, mely a következőképen szól:

Folyó hónap 9-én kelt jelentésére értesitem a kamarát, hogy az ez évi június hónap 29 én tartott rendkívüli közgyűlésén Muth Gáspár dr. kamarai tag indítványa alapján hozott határozatát az 1874: XXXIV. törvénycikk 64. szakaszán alapuló főfelügyeleti jogomból folyóan *megsemmisitem*, mert az idézett törvény 21. szakasza egyenként sorolja föl az ügyvédi kamarák közgyűlésének tárgyait s a kamarai közgyűlés nem foglalkozhatik más ügygyel, mint az ott felsorolt tárgyakra vonatkozóan. A szóban lévő indítvány pedig a kamara működéséből kizárt politikai természetű kérdést tárgyazott, amely az idézett törvény 19. szakaszában és a 21. szakasz 7. pontjában említett jogszolgáltatás fogalma alá nem vonható. Budapest, 1912. július 16. A miniszter helyett Töry államtitkár.

Kormánygyőzelem egy ellenzéki vármegyében. *Zilahról* jelenti: Szilágymegye törvényhatósági bizottságának határozata, amely tudvaleg 187 szóval 101 ellenében az ellenzék bizalmatlansági indítványát elvetette, fokozott politikai jelentőséggel bír. Évtizedek óta most történt meg ugyanis először, hogy ez a tösgyökeres ellenzéki vármegye az ellenzék ellen foglalt állást. A munkapártnak annál nagyobb a diadala, mert a megye ellenzéki vezérférfiai, Kemény Árpád báró főrendiházi tag, továbbá Bölöni Zoltán hetek óta kiméletlen terrorizáló agitációt fejtettek ki. A közgyűlésen az ellenzék olyan nagy számban jelent meg,

mint még soha és magában a közgyűlési teremben olyan nagy lármát csaptak, hogy a főispán alig tudta szavazás alá bocsátani a kérdést. Annak ellenére, hogy a nemzetiségiek az ellenzék javaslata mellett szavaztak, az ellenzék nyílt vereséget szenvedett.

A meghurcolt urileány.

- A megtorlás. -

Távirati tudósítás.

Nagyvárad, július 19.

A fővárosi lapokat is megelőzve adott hírt az *Aradi Közlöny* arról, hogy a nagyváradai rendőrség „tévedésből” letartóztatott egy urileányt. A súlyos esettel már az egész ország sajtója foglalkozik. Az elkövetett inzultust a rendőrfőkapitány szigorú eljárással igyekszik megtorolni, mert bár tévedni emberi dolog, de a rendőrségnek a tévedéseket nem szabad inzultusokkal tetézni, amint az a *Lieber Laura* esetében is megtörtént. Ma délután Jánossy Gyula főkapitány-helyettes kihallgatta Lieber Laurát és a tanukat. A meghurcolt leány a következőképen adta elő az esetet:

— Egyszerű polgárleány vagyok, tisztességes szülők tisztességes gyermeke. *Apám cipőgyáros. E hó 28-ára van kitűzve az esküvőm.* Soha hatósággal, rendőrséggel összeütközésem nem volt. E hó 17-én végre megismertem, hogy mi a rendőrség. Este fél hét tájban eltávoztam szüleimnél lévő lakásomról, Szacsavay utca 69. szám alól, hogy bevásárlásokat eszközöljek. Menyasszonyi kelenyémeket kellett még kiegészíteni.

Ezután elmondja, hogy este 7 órakor a Szent László-hidon ment keresztül.

— A Fekete Sas előtt elébem került a zord idegen: — Kisasszony, igazolja magát! — szölt reám erélyesen. — Megbolondult? — tört ki belőlem a csodálkozás a váratlan támadásra. — Csak ne heveskedjen, én titkos rendőr vagyok; igazolja magát.

— Én persze nem tudhattam hirtelen magam igazolni. És kértem, hogy engedje meg, hogy a vőlegényem által igazoljam magamat. De a rendőr kijelentette, hogy nem ér reá és *titkos kéjelgés miatt* előállított. Vass Árpád rendőrtiszt megkérdezte nevem, lakásom s *hámszor voltam büntetve.* — Egyszer sem. — Dehogy nem, ismerjük már magát itten.

Ezután előadta a leány, hogy a legmegszégyenítőbb módon *orvosi vizsgálatra rendelték*, majd mikor tiltakozott, *lecsukatták egy cellába, züllött nők közé.* A szüleit ért inzultust is előadta.

— *Anyámat fellökte a földön huzták*, engem pedig levittek. Lent egy rendőr kardot rántott, nekem jött rám emelve kardját, de aztán meg gondolta magát. Egy cellát kinyitottak, betuszkoltak és rámszárták. Szüleim ezalatt fent kétségbeesetten kiáltoztak. Apám önkívületi állapotban ígérette Vass Árpádnak, hogy *megcsókolja a lábát, csak engedjen ki.* Tíz pernyi zárvaratás után végre kiengedtek. A jegyzőkönyv felvételét megtagadták s mikor emiatt méltatlankodtak, újabb parancsra *rendőrök kilökték őket.*

A rendőrségi sajtóiroda jelentésében ma a következőket közli a főkapitány intézkedéseiről:

A folyó hó 16-án este 7 órakor előállított Lieber Laura ügyében a rendőrfőkapitány a vizsgálatot saját hatáskörében lefolytatta, az érdekelteket és tanukat kihallgattatta. Miután a vallomásokból kiünőleg hivatali hatalommal való visszaélés ismérvei látszanak Vass Árpád, a rendőrséghez beosztott közigazgatási gyakornok, Juhász Gyula, Méhes Lajos rendőrök ellen fennforogni, ellenük a nyomozást folyamatba tette s utasította a rendőrkapitányi hivatal bünyügyi osztályát, hogy a nyomozati iratokat a királyi ügyészséghez haladéktalanul átküldje. Egyben a rendőrfőkapitány az esetet a polgármesternek is lejelentette.

Zsazsa a birtokán.

— Látogatás Tótszerdahelyen. —

— Színházi levél. —

Öreg színházi rovatvezetők minden esztendőben körkérdezt inteznek a színésznőkhöz, hogy hol töltik a nyarat. Fedák Sári öt esztendő óta azt feleli, Tótszerdahelyen. Zalamegyében létezik Tótszerdahely, utolsó posta Letenye, ez a Zsazsa birtoka. Majdnem ezer hold, közepén tizenkészbás kastély, itt nyaral Fedák Sári. Váratlanul jelentünk meg Tótszerdahelyen, megnézni és leírni, hogy néz ki, mit csinál az első magyar primadonna nagy forróságban falun.

Fedák Sári a fehérajtós, fehér zsalukáteres földszintes kastély kavicsos parkjában áll nem épen hosszú, vörös szalagokban, mely nem is szalag, inkább ingfedő, oldalt pöttyes, gomb, ujj egyáltalán nincs rajta. Fején nagy kerti kalap, lábán szandál, harisnya nélkül. Csipke, selyem, divat, disz egyáltalán nem látható, a haját a feje tetején kis vörös szalag tartja össze. Olyan frizurát hord, amit a kis iskolás leányok úgy hívnak: nyul fark-konty. A lakás, egymásba nyíló szobák, termek egész sora, elegánsan berendezve, szinte tulfutva koszorúkkal, szinpad emlékekkel, ajándékokkal. Régi szinlapok, fotográfiák, szines festmények és rajongó feliratok egymást takarják a falon.

A koszorus, feliratos emlékeken kívül semmi egyéb nem jelzi, hogy az óriási birtokon magyar színésznő lakik. Zsazsa nem úgy él, mint egy primadonna, nem úgy viselkedik, mint egy pesti színésznő, lovagol, kocszik, padokat fest, nyári ruhákat szab, egész nap nem jut eszébe a Leányvásár, János vitéz, a zenekar, a kórus, a próbák, kritikások, a sor lámpa a szinpad elején, a meleg, szagos öltözői levegő, a hamis festék, a taps, a páholyok, vagy a karzat. Nincs is, aki eszébe juttassa. Van vagy husz csodaszép muraközi lova, disznósordája, teléntábor, van baromfiudvara, van egy kis háza, amely felett fecskék fészkelnek, van pávája, vannak kicsiny pávai, van csikója, vannak kis csirkéi, estefelé lovagol, nézi a naplementét a Mura partján. Láttam két csodaszép lovat sárga, nagykerékű kocsiában, a Zsazsa hajtotta, erős bérkeztűben, vászonsapkában, úgy nézett ki, mint egy nagyon jó Nordisk film a moziban, a földesur leánya kedvenc lovaival végig száguld a birtokon.

Az öreg Fedákék is itt laknak. Pista bácsi, a Zsazsa papája, Beregmege nyugalmazott főorvosa, páratlan kedves, mulatságos ember. Hatvannégy éves, jókedvű, vicces, ötletes, kétségbeesetten függetlenségi. Megviselt, nagy, sárga szalmakalapban jár, hóna alatt fekete esernyővel, melyet a nap ellen is használ, de pipaszurkálónak is alkalmaz. Hihetetlen flegma ember, kétszer olyan nagy cipőt hord, mint kellene, de a cipőt nem szabad kipucolni. Hajnal felé a cselédek lopva szokták kivinni a cipőt, hogy kifényesítsék, de jaj nekik, ha a Pista bácsi felébred és megcsipi őket. Van egy angol miss a háznál s vendégek is vannak gyakran, Zsazsa ezekkel angolul és franciául beszél. Pista bácsi ilyenkor szintén beleavatkozik a beszédbe s ilyeneket mond: miss pliss, jesz plis! Miután hozzászól, hogy nincs szebb nyelv a magyarnál, a boldog angol három betűt ír le, hogy egyet mondjon ki. Például Shakespeare, mondja az öreg és nagyon haragszik.

A Zsazsa mamája hatvankét éves. Nagyon szép, nemes arcú asszony. Hasonlít a Zsazsához, szigorúan befésült hajat hord, nagyon komoly és nem lelkesedik az angol kuplékért és divatos táncokért. Az öregek az egész szezonban egyszer nézték csak meg Zsazsát a Leányvásárban. Minden szerepében megnézik egyszer s azzal a művészeti részt elintézték.

Bejártuk a birtokos s a Zsazsa többször így szólt:

— Imádom ezt a helyet, mert ezerszer szültem meg és minden talpalatnyi földért a véretem adtam a szinpadon.

Nem illik émylyitően dicsérgetni, de olyan szimpaiikus Fedák, olyan egyszerű, kedves, olyan mentes minden póztól, színészkedéstől, hogy el sem hinné az ember, hogy ez az a híres primadonna, akiről arcké-

meket hirdetnek Budapesten. Cukrot adott a lovaknak, érdeklődött az angol kukorica iránt s magyarázta, hogy melyik a cikoria, amelyből a kávé készül. Nem szavalt, hogy a jövőre nézve mik a tervei, nem fontoskodott, hogy el fogja játszani a jövő szezonban Strauss Oszkár operettjének a női nadrág szerepét, semmi megírhatja kedves szerkesztő ur, hogy nagyban köszülnek szencziációs kosztümjeim, minderről egy szó sem esett egész idő alatt.

n. s

A javasasszony mérges teája.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, július 19.

Némely dolgokban igazán kétségbeesítő a mi hatóságaink nemtörődömsége. Itt van például az óbudai javasasszony esete. Ez az asszony évek óta garázdálkodik, a nélkül, hogy a legcsekélyebb bántódása esnék. Könnyen hívó tapasztalatlan emberek zsebéből már jókora vagyont gyűjtött és még ma is — a hatóságok tudomása mellett — vigan osztogatja drága pénzért babonás tanácsait és száraz füveit. Az illetékes hatóságok: a rendőrség, a tisztli főorvos nem törődik vele. Türik, hogy naponta negyvenötven beteg használja a drága kotyvalékokat, amik egyáltalán nem használnak, vagy csak ártanak. Ki tudja hány beteget gyógyított már át a másvilágra az óbudai javasasszony teája, ki tudja vajon hányan betegedtek meg súlyosan azok közül, akik hozzáfordultak tanácsért? Ilyen áldozatokról persze csak nehezen szerezhetünk tudomást, mert szégyellik a dolgot azok a nagykalapos dámák és elegáns urak, akik naponta ott táboroznak az óbudai javasasszony előszobájában. Most egy oly esetről számol be egy újságíró, amely talán felrzza az illetékes faktorokat érthetetlen téllenségükből és gyors cselekvésre készíti őket. Ime:

Eiser Henrik jómódu budapesti kereskedő néhány nap előtt egyik ismerőse előtt gyomorbántalmáról panaszkodott. Az ismerős erre azt ajánlotta Eisernek, menjen el az óbudai javasasszonyhoz, aki rövidesen meg fogja gyógyítani. Eiser megfogadta a tanácsot, szerdán délután elment a javasasszonyhoz és elmondta baját. A jó asszony hamar készen volt a diagnózissal. Átdott Eisernek egy marék teát.

— Ezt főzze meg — mondta neki — egy félliter vízben, igya meg és meg fog gyógyulni.

Eiser hitt neki s a teát, amelyért három koronát fizetett, odaadta feleségének, hogy főzze meg. Az asszony igyekezett férjét lebeszélni, mert nagyon gyanusnak találta a fűkeveréket. Erre Eiser csütörtök reggel titokban maga főzte meg a teát. Eleinte semmit sem érzett, úgy, hogy délután elment a Lukács fürdőbe. Itt azután hirtelenül rosszul lett, kocsira ült és hazahajtatott Sziget-utca 11. számú lakására. A lépcsőn már alig tudott felmenni s mire lakásába ért, elvesztette eszméletét. Felesége gyorsan a mentőkért telefonált, akik rövidesen meg is érkeztek. Eiser ezalatt iszonya kínokat szenvedett. Az arca eltorzult s teste kezdett megmerevedni. A mentők gyomormosást alkalmaztak. Eiser azután mindjárt jobban lett. Este megjött a család háziorvosa. Ehrenthal dr., aki kétségtelenül megállapította, hogy a gyomormérgezést a javasasszony teája okozta. Eiser még ma is fekszik és valószínűleg még hosszabb ideig lesz kénytelen az ágyat őrizni.

AZ ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	— 151
— mellakallomás	— 151
Kiadóhivatal és hirdetésosztály	— 151
Nyomda	— 151

A bünös rendőrség.

— A meggyilkolt bankár temetése. —

Távíratí tudósítás.

Newyork, július 19.

A minap hirt adtunk róla, hogy egy newyorki mulatóhely tulajdonosát, Rosenthal, hat rendőr szemelátlára agyonlőtték; azután a gyilkosokat futni hagyták. Rosenthalnak az volt a büne, hogy le akarta leplezni a newyorki rendőrséget, mely az ő följelentése szerint minden aljas tett elpárlástolására és minden gonosztévő megmentésére hajlandó jó pénzért. Rosenthal az államügyészhez készült, hogy elmondja, hogy az ő játéklarangja mily összeköttetést tartott fenn a rendőrökkel, a mikor agyonlőtték. A gyilkosok sortüzet adtak rá s azután automobilon elmenekültek. A rendőrök bérkocsin utánuk indultak, de természetesen csak azt jelentették, hogy — nem érték őket utól. Ma a Rosenthal-ügy fejleményeiről a következő táviratokat kaptuk Newyorkból:

Rosenthal gyilkosait még nem fogták el. A polgármester vizsgálatot indított meg a rendőrségi viszonyokról. Gazdag mágnások Burne híres detektívet bízták meg a gyilkosok kinyomozásával. Letartóztattak egy Rose Jakab nevű hírhedt játékos. Rose beismerte, hogy benne volt az automobilon, de a gyilkosság előtt elhagyta. Mindenki meg van róla győződve, hogy a rendőrség ismeri a gyilkosok nevét, de nem akarja őket kiszolgáltatni. Becker rendőrtisztet tegnap egy óra hosszáig hallgatták ki, de vallomását titokban tartják. Beckert továbbra is fogva tartják. Sapiro sofför azt vallotta, hogy a gyilkosok azt mondták neki, hogy a rendőrséggel megállapodtak abban, hogy elmenekülni engedjék őket.

A newyorki rendőrség korrumpáltsága általánosan ismeretes az egész Amerikában. A közrendőről kezdve a rendőrfelügyelőig mindenkivel „lehet beszélni“ és ennélfogva azok, akik a védelemért sarcot fizetnek a rendőrségnek, mindent bátran elkövethetnek.

Ha Newyorkban valaki súlyos büntetést követ el: letartóztatják ugyan, de a bünös óvadékot kinnálhat és megvan a módja annak, hogy a bíró a szabadonbocsátás fejében ne kívánjon tőle igen nagy összeget. Ha az óvadék le van téve, a gonosztévő eltűnik, többnyire Newyorkban marad, de a rendőrtisztviselőnek, akinek őt keresnie kell, megmagyarázzák, hogy nem kell okvetlenül megtalálnia, ha az a kívánsága, hogy pályáján előbbre mehessen. Az „eltűnt“ gonosztévő, akit a bíró rendesen a bizonyítékok elégtelenségének címén ment föl, az ítélet után már emelt fővel sétál Newyork utcáin.

A rendőrtisztviselő és a bíró egyaránt a korrupció szolgálatában áll, mert állását és előléptetését a szavazó polgároknak köszönheti, sőt időnkint akkor is új választásnak kell magát alávetnie, ha nem lép előre. Természetes létező tehat a tisztviselőnek, hogy azokhoz alkalmazkodjék, kik a szavazatokkal rendelkeznek; ezeknek vakon engedelmeskedő rabszolgája a rendőr és a bíró és ennek a tudata a vezérlo politikusokat mindenhatókká teszi. A választásokat az érdekszövetségek intezik el s aki az uralkodó érdekszövetséghez tartozik, az biztosítva van a rendőrséggel és a bírósággal szemben.

Ha már semmiképen sem lehet valamely gonosztévőt elleplezni, akkor a gonosztévőt porbe fogják, de egyszerűen fölmentik.

Newyorkból jelentik: Rosenthalnak a meggyilkolt játékbank tulajdonosának temetése ma folyt le. A menetben a betörők minden kategóriája képviselve volt. A gyászmenetben ott voltak a különböző játékbankok tulajdonosai, akik ez által is el akarták magukról a gyanút háritani, mintha részük volna a gyilkosságban. A gyászház előtt óriási tömeg gyűlt össze, úgy, hogy a rendőrségnek kellett beavatkoznia és a rendet fenntartania.

Zavar a királygyakorlatok körül.

— Aradmegyében nem tudják elkészíteni az utakat. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 19

Az Aradi Közlöny néhány nappal ezelőtt megírta, hogy Aradvármegyéhez a kereskedelmi miniszter leiratot intézett, amelyben arra hívta fel a vármegye vezetőségének a figyelmét, hogy *Ferenc Ferdinánd* trónörökös vezetése mellett lefolyó ugynevezett királygyakorlatok egy része Aradvármegye területén megy végbe. Köztudomású, hogy Kisjenő, Lippa, Világos környékét megszállják a hadsereg legénységének ezrei, amelyek a királygyakorlatok végső kifejlődésénél a Mezőhegyes és Makó közti területen koncentrálnak. A kereskedelmi miniszter azt kívánta a vármegye vezetőségétől, hogy Aradmegyének azon területén, amelyen a királygyakorlatok egy része lefolyik, sürgősen erősítsék meg a törvényhatósági utakat, mert különben a csapatok közlekedése ugyszólván lehetetlenné válik az utak mostani rozoga állapota következtében.

Egészen megbízható helyről értesülünk, hogy az az öt hét, amely még a királygyakorlatok megkezdéséig eltelik, teljesen elégtelen az aradmegyei utvonalak megerősítéséhez. Aradmegyében *Mikélaka*—*Nagyhalmagy* törvényhatósági utnak a következő szakaszait kellene újra feltölteni és alapos javítás alá venni: *Szölös*—*Mikélaka*, *Szölös*—*Zaránd*—*Nadab*, *Körösbökény*—*Selénd*—*Magyarád*—*Muszka*, továbbá a *Kisjenő*—*csermői* utvonalszorul komoly átjavításra.

Az aradi államépítészeti hivatal felszólította az aradi és környékbeli utépítési vállalkozókat, akik évtizedek óta teljesítik úgy az államnak, mint a törvényhatóságoknak az utmunkálatokat, hogy sürgősen fogjanak hozzá az utak elkészítéséhez. A vállalkozók azonban kijelentették, hogy szerintük teljesen képtelenség öt hét alatt a több mint száz kilométernyi utat elkészíteni. Az egyik vállalkozó, akinek nagy gyakorlata van ezen a téren, a következőképen fejtette ki a kívánt munka teljesítésének lehetetlenségét:

— A vármegye, illetve a hadvezetőség öt hét alatt olyan munkának a teljesítését kívánja tőlünk, amelyet máskor egy teljes évig szoktunk végezni. Etekintve attól, hogy a környékbeli kavics és kőbányákból lehetetlenség az utak elkészítéséhez szükséges kavicsokat előteremteni, még munkásokat sem kapnánk hirtelenében. Legalább 10.000 köbméter anyag előteremtése válnék szükségesé, tudni kell azonban, hogy az államvasutak vonalain az utolsó három esztendő alatt hihetetlenül sok munkát végeztek a dupla sínpárok lerakása alkalmával. A Máv. még erre a munkára sem tudott megfelelő kavics anyagot szerezni, mert a kő és kavicsbányákban a munkálatok lassan folynak, munkaerő nem állott rendelkezésükre és még ezeket a munkálatokat is nehezen készíthették el, leginkább nagy keszesekkel. Az államnak Halmagyecson szép kő- és kavicsbányája van, ez azonban egy mareknyi kavicscsal sem rendelkezik, mert a Máv. vonataira teljesen kihasználták az anyagot. Ugy ad tenát a dolog, hogy a szükséges kőanyagot heteken keresztül tudnak csak kitermelni a bányákból. Hol van meg az utaknak a feltöltése? Tudvalevő, hogy jelenleg a mezői munkálatokra vannak lekötve a falusi emberek. Ezeket lehetetlen az aradistól elvonni, de különben is, ha *ötszörös napszámot igényelnék*, akkor sem jönnének most utakat készíteni. Aradmegyének fentebb jelzett utvonalaait tehát teljesen lehetetlen a kívánt időre elkészíteni. Az én véleményem szerint lehetséges volna ezeket az utakat a mostani állapotukban megtartani, mert így még mindig nagyobb volna a tel-

jesítőkéességük, mintha néhány waggon kavicsot hevenyészve rájuk szórnánk. Ez a friss töltés nem bírná el sem az ágyuk százait, sem pedig a hatalmas nagy katonai társzekerüket és a huszárlovak ezreit. A műszaki hivataloknak viszont az a véleménye, hogy a mostani állapotában lehetetlen az utakat megtartani és ha milliókba kerül is, el kell készülni a nagygyakorlatok idejére az utaknak. Véleményem szerint azonban akárhány milliót is áldoznak, lehetetlen a kívánt munkálatokat teljesíteni. Én ismerem nemcsak az aradmegyei, hanem a szomszédos csanádmegyei utakat is, mert évek óta dolgozom rajtuk és állíthatom, hogy Csanádmegyében még rosszabb állapotban vannak az utak, mint minálunk. Igaz ugyan, hogy ott már régen megkezdtek az utak kijávitását és nem lehetetlen, hogy nagyjában el is készülnek a kellő időre.

A színésznő és a szobaleány gyermeke.

— Akinek két anyja van. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Nagyvárad, július 19.

Tizenhat évvel ezelőtt két fiu született a nagyváradai bábaképezdeben. Ugyanegy napon született a két fiu. Az egyiknek mamája előkelő hölgy, színésznő volt, a másik fiu mamája pedig egyszerű szobaleány. Ennek a két fiunak olyan csodálatosan ritka regénye van, aminőt valaha régen írtak, aminőt öreg könyvek sárguló lapjain olvashatunk s amiről nem is hisszük, hogy csakugyan meg is történhetik.

Szerelem gyermeke mind a két fiu. Tizenhat évvel ezelőtt, ama nevezetes napon, mikor megszületett a két fiu, az előkelő gyermek anyja, — nagyon szép gyönyörű nő volt — arra kérte a szobaleányt, hogy nevelje együtt a két fiut, majd ő fizet, szépen küldi havonként a tartásdíjat. Elfogadta az ajánlatot a szobaleány és ő ment a maga útjára a két fiuval, a másik nő pedig elutazott Nagyváradról, nem is tért vissza soha többet.

A két fiut nagy gondal nevelte a szegény asszony, a pénz pedig pontosan jött minden hónapban az idegen gyerekekért. De feltűnő, minden hónapban más más városból érkezett a pénz, hogy hol van a gyermek anyja, már tudni sem lehet. A szobaleány pedig fiaként nevelte a gyermeket. Iskolába jártak a fiuk. Egyszer csak jött egy betegség, meghalt az egyik.

A szegény asszony igazi fix halt meg. Az idegen fiu megmaradt és amikor a legközelebb jött a pénz, abba a városba megírta a szegény asszony, hogy bánata van, meghalt az ő fia, de a másik él, jól tanul és vigyáz rá. És ettől kezdve többé nem küldött a rejtélyes anya egy fillért sem.

A szegény asszony, aki most az egyik kávéház konyháján dolgozik, nevelte tovább a maga fiaként az idegen fiut. Sőt retteget most már, hogy egyszer csak jönnek a fiuért. Ezért elment a népirodába, hogyan lehetne örökbefogadni ezt a fiut. Mialatt a szegény asszony ezen fáradozott, kiderítette a népiroda, hogy a fiu igazi mamája azért szüntette be a pénz küldését, mert azt hitte, hogy az ő fia halt meg s a szegény asszony a maga gyermekét akarja az ő pénzén tovább neveltetni. Azt hitte, elesteríték a fiukat s most meghagyták ebben a hitében, hadd járjon az ismeretlen idegenben. Az elhagyott fiut pedig, aki most végzele már a negyedik polgári iskolát, örökbefogadja a szegény asszony, akiről úgy is azt hiszik, hogy ő az anyja ennek a fiunak. Kettőn gyászolnak és mind a kettőnek van fia.

A hitvesgyilkos asszony leánya.

(Uri leány az aradi rendőrség fogházában.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 19

Ma este hét órakor egyszerű perkál ruhába öltözött, kalapos kisasszonyt kalauzolt el egyik aradi rendőr a vasut állomásra és hogy a kisasszonynak ne kelljen pironkodnia, az egyenruhás ember ment oda a pénztárhoz és lebélyegeztetett a szegénységi bizonyítványnál is nagyobb szegénységet jelentő nyomtatványt: *egy kényeszerűt*. Aztán átadta a csendes sirdogáló 17 esztendő s urileánynak, melegen megrázta a kezét és beszigetette a Temesvár felé induló vonatba és még a kalauzt arra figyelmeztette, hogy vigyázzon a törékeny finom leánykára, mert az olyan, mint a megriadt bárány és azonfelül még nagyon szerencsétlen is.

Lugosra utazott az aradi rendőrség kényszerutlevélével ez a kivételes bánásmódban részesült urileány, aki egy napig volt csak Aradon, de valószínű, hogy erre a 24 órára jobban fog emlékezni, mint mindarra, ami eddig vele történt, noha ifjusága ellenére nagyon tragikus események sorakoznak egymás mellé az életében.

Erdeman Ilona az urileány, egy lugosi földbirtokosnak gyermeke, aki tegnap este, mint tolonc érkezett Budapestről és így került ma reggel *Green* Nándor főkapitány elé a rendes reggeli rapporton. A főkapitány azonnal észrevette, hogy nem bűnös, hanem szerencsétlen gyermek áll előtte, és ezért a legmelegebb érdeklődéssel foglalkozott vele. Ez az érdeklődés nem bizonyult hiábavalónak, mert rendkívül megrázó részleteit ismerte meg az emberi életnek, amelyre eddig senkinek gondolja nem volt, noha a büszkeséggel emlegetett ugynevezett humánus magyar törvények ezt igen sok hatóságnak kötelességévé tették volna.

— Lugoson születtem — mondotta *Erdeman* Ilona a főkapitánynak — tekintélyes vagyonom is van és mégis, mint országutat járó csavargó toloncuton kerültem Aradra. Ez onnan van, hogy soha senki sem kérdezte meg tőlem még, hogy kihez tartozom, miért vagyok kivette az utcára. *Az apámat, aki gazdag földbirtokos volt, meggyilkolta az anyám.* A saját kezével itatott vele mérget s mikor fuldoklott, akkor a szeretője megfojtotta. Hitvesgyilkosságért elítélték, *Mária* Nosztrán ült magam sem tudom már, hogy hány esztendőt, mikor kiszabadult összeállt a cinkostársával, a szeretőjével, aki nekem a mostoha apám lett. Mikor 13 éves voltam ez az ember nemtelen merényletet követett el ellenem és ő is a fegyházba került. Engem elvettek az anyámtól, javító intézetbe adtak Kassára és minthogy igen finom kezeim vannak, megtanítottak kezimunkára. Himeztem és horgoltam, ebből tartottam el magamat már 14 éves koromban, majd pedig uri gyerekek mellé kerültem bonnenak, de nem bírtam a munkát, beteg lettem a kórházban is kezeltek, míg végre ez év tavaszán hazakerültem Lugosra. Legyőztem minden undorodásomat, elmentem az anyám házába, de két hétnél tovább nem bírtam ki, meg kellett onnan szöknöm. Minthogy semmihez sem értek, elmentem kaszírónéknak és így kerültem a toloncutra. Hatvanhat fillér a vagyonom és az ami a testemet fűdi.

— Hogy lehet az, — kérdezte a főkapitány — hogy magának nyomorognia és kényszerutlevéllel kell utazgatnia, ha az az édesapja vagyonos földbirtokos volt. Hova lett a vagyon?

— Ugy tudom — felelte az urileány — a lugosi árvaszéknél kezelik a pénzemet, arról azonban fogalmam sincs, hogy mennyi lehet az. Azt mondták nekem, hogy 20-30.000 forintom van

de én velem erről soha senki sem beszélt komolyan, soha az árvaszéknél nem voltam, soha senkitől egy krajcárt nem kaptam.

— Hát a gyámja sohasem foglalkozott magával? — kérdezte a főkapitány.

— Nekem gyámom nincs és nem is volt, mióta elkerültem a szüleim házából, a sorsom iránt senki sem érdeklődött és rólam senki sem gondoskodott.

Ha Erdeman Ilona eme kijelentése igaz, akkor súlyos mulasztás történt és a jó szerencséje hozta a leányt Aradra. Greén főkapitány ugyanis nyomban átírt a lugosi polgármesternek és értesítette őt az itt megírtakról és valószínű, hogy ezek után tisztázódní fog, mi történt a hibáján kívül nyomorba jutott hölgy apai örökségével és miként történhetett meg az, hogy elég tekintélyes vagyona mellett idegen hatóságok jó szíviségére van utalva, kényszerrelve rója az országot és rabkenyéren kénytelen tengődni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Szombat: *Ezred apja*, bohózat. Vendrey Ferenc felléptével.

Vasárnap: *Aranykakas*, bohózat. Vendrey Ferenc felléptével.

* **Primadonnák harca.** Két évvel ezelőtt Szabadkán volt a *Krémer* Sándor színtársulata. A tagok persze, mint minden társulatnál. Krémernél is állandóan harcban állottak egymással. Különösen a két primadonna intrikált folyton egymás ellen. Az egyik művésznő végre is, hogy véget vessen az örökös viszálynak és egyszerre lehetetlenné tegye ellenfelét, egyik újságíró barátjával lesújtó kritikát íratott kollegánjé játékáról. Véletlenül a megbántott művésznőnek is volt egy újságíró barátja, aki hasonló módon viszonzta a támadást. Ezzel aztán mindkét részről megkezdődött a hírlapi harc és a veszekedés hevében a Bácskai Hírlap munkatársa, egy szóviccet kockáztatott meg. A vicc jó volt, de nem lehetett bizonyítani, hogy igaz. A művésznőt ugyanis Tordai Etelnek hívják, a szóvicc pedig a *tordai hasadékról* szólt, amelyben Szent László király seregétől eltévedt annak idején. Tordai Etel komolyan vette a dolgot és bepörölte a B. H. munkatársát. Két év óta huzódott a pör, de mivel a művésznő a feljelentést nem adta be idejében a szegedi törvényszékhez, a vádat a szellemes kritikus ellen beszüntették.

* **Tanítóból operaénekes.** Siófokról jelentik: *Rendler* Antal tabi tanító, a tabi uri férfikarnak kitűnő hangú basszistája nemrég próbát énekelt Bánffy Miklós gróf, a budapesti operaház kormánybiztosa előtt. Ennek eredményeként az operaház kormánybiztosa tegnap arról értesítette Rendlert, hogy az operaház igazgatósága énektanulmányi költségeinek részben való fedezésére 600 korona ösztöndíjat folyósít 1912. június 1-től 1913. június 1-ig terjedő időre. Rendlernek a jövő év folyamán próbaéneklésen újból meg kell jelenie és addig semmiféle más színházról szerződési ajánlatot el nem fogadhat. Az opera ekkor nyilatkozik majd végleg Rendlernek magán énekesi minőségben leendő szerződésének ügyében.

* **Vendrey vendégszereplése.** Az aradi publikum egyik legkedvesebb művésze, a budapesti Vigszínház kiváló komikusa, Vendrey Ferenc, ma Aradra érkezett, s holnap, szombaton kezdi meg kétnapos vendégjátékát. Szombaton a kitűnő bohózatban, az *Ezred* apjában lép fel Vendrey, aki a címszerepet játssza. Vasárnap pedig az *Aranykakasban* játssza el egyik legsikerültebb, kacagtató alakítását.

* **Vasárnap délután** Faragó-Konti énekes történelmi színműve. *A löcsei fehér asszony* kerül színre. A darab szereplői ezuttal is az ismert régiek lesznek.

* **Az ördög pirulái.** Néhány évvel ezelőtt nagy sikerek között került színre az Ördög pirulái, szenzációt keltő látványos, énekes bohózat. A színház agilis igazgatója most felújítja ezt a darabot. Nagy előkészületek történtek a hétfői premierre, teljesen új díszletek és jelmezek készültek, a szcenárium is egészen új. A látványos bohózatban az egész személyzet részt vesz.

* **Az új adótörvények.** Miután az új adótörvények 1913. január 1-én lépnek életbe és az összeíró bizottságok már ez idén ősszel fogják működésüket felvenni, tekintettel továbbá a vallomási kényszerre „Az új adótörvények népszerű ismertetése” cím alatt igen időszerű füzetet írt Wolf Zsigmond, közgazdasági író, törvényhatósági bizottsági tag Pozsonyban. A füzet röviden és mégis kimerítően ismerteti az új adótörvényeket, nagyon népszerűen, még a laikus részére is érthetően van megírva és a témát érdekesen és vonzóan tárgyalja. A füzet a kiadónál: Angermayer Károly, pozsonyi cégnél és minden könyvkereskedésben kapható. Ára 1 korona.

* **Coperfield Dávid.** A legszebb film kerül holnap vetítésre az *Uránia*ban, oly film, melyről a szakértők és a közönség a külföldön a legnagyobb elragadtatás hangján nyilatkozott. A *Nordisk* film társaság legutóbb *Dickens* gyönyörű regényét a *Coperfield Dávidot* dolgozta fel. A remek darabot a legjobb színészek játszották el, a beállítás stilszerű s a rendező is megmutatta kiváló tehetségét. Egymást követik a hatásosabbnál hatásosabb jelenetek, a történet maga pedig a legkülönbözőbb helyen játszik: látjuk Coperfield Dávid gyermekkorát, majd követjük őt az intézetbe, ahol az embertelen iskolamester a legválogatottabb kinszókkal gyötri a kis gyermeket. Végigélvezi a néző Coperfield Dávid szökését az intézetből, a film egyik legizgalmasabb jelenetét. Ezután Dávid a nagynénjéhez kerül, lejátszódik Emily ismert szomorú története. Dávid beleszeret Wiekfield Ágnesbe, de a gyűlöletes Uriah Heep akadályokat gördít a házasság elé. Végül is a sors számtalan kegyetlen csapása után Dávid mégis oltárhoz vezető Ágnest. A nagy angol költő remekműve a kinematográfia egyik legsikerültebb alkotása. Páratlan illúziót kelt a nézőben s teljesen a valóság erejével hat. A háromfelvonásos dráma vetítése ugyan egy órát vesz igénybe, mégis még három két szerepel az *Uránia* holnapi műsorán: a közkedvelt Maxi legújabb kalandja, a bécsi kocsisverseny s a Möríc mint rendőr című remek bohózat.

* **Adria grófnője.** (Regényes dráma 3 felvonásban.) Kétnapos műsor után szombaton ismét új képek bemutatására kerül a sor az Apollószínházban. Az új műsor fénypontja az az izgalmas, regényes dráma, amelynek a címe: „Adria grófnője”. Ez a kép három felvonásból áll s a legérdekesebb témával, a szerelemmel foglalkozik. Adria grófnőjét eddig csak a fővárosokban mutatták be s valósággal szenzációs sikert ért el. A dráma romantikája oly mesteri ügyességgel van beállítva, hogy az kitűnő szórakozást nyújthat mindenkinek. Ép így a legmesszebbmenő élvezetet nyújtja a „Monakói kertek” című természetutáni kép, amelyben eredeti felvételek nyomán látjuk meg a legszebb tengerpartot. Valósággal tündérvilágot varázsol ez a kép a néző elé. Két pompás humoros kép tartja még a szombati új műsort, amelynek minden tekintetben meg van a vonzóereje. 177

SPORT.

+ **A. A. K. old-baysok Temesvárott.** Az atléták népszerű „sárga kakasos” old-bays-ai vasárnap, a hó 21-én Temesvárott szerepelnek, az ottani atletikai klub meghívására footballmérkőzést tartanak. A csapat, mely eddig veretlen, legelőször összeállításban indul a küzdelembe, hogy a „legjobb vidéki old-bays” csapat nevet megőrizhesse. A csapat a vasárnap déli személyvonattal utazik át. A csapat kapitánya ezúton is kéri a játékosokat, hogy dresseiket mindenükkel magával hozza. Kisérőket szívesen látunk.

A báróné milliója.

— A halottas szoba titka. —

Távirati tudósítás.

Bécs, július 19.

Veidlingau bécsi nyaraló helyen egy hónappal ezelőtt meghalt *Ceschi di Santa Croce* Julia báróné, *Kübeck* bárónak, az urakháza tagjának testvére. Hosszu évtizedeken át egy kis szobában lakott Veidlingauban, senkivel nem érintkezett és teljesen elzárkózott a világ elől. Amilyen egyedül élt, olyan egyedül halt is meg. A sötét szobában, amelyet csak kis petróleumlámpa világított meg, hónapokon át feküdt az ágyban. Egy öreg asszony szolgálta ki és az orvoson kívül senkinek sem volt szabad bemennie a beteghez.

Amikor halála után a halottvizsgáló bizottság belépett a szobába, mindent rettenetesen elhanyagolt állapotban talált. A butoron ujjnyi vastagon volt a por, az asztalon rengeteg rakás levél és különféle irat hevert, a szobasarkokban skatulyák voltak és ládák, a falakon lógó képeket és sok koszort, meg bokkrétát szinte a fölismerhetetlenségig belepett a piszok.

A holmi átvizsgálása kiderítette, hogy az elhunyt a skatulyákban és ládáknak több mint egy millió korona értékű részvényt és értékpapírokat őrzött. Találtak nagymennyiségű részvényt, amely már régen elvesztette az értékét. A kis könyvtárban az egyik könyvben tizenkétezer régi forintos bankót találtak, amelynek most már nincs semmi értéke. Nem kevesebb, mint tíz végrendeletet találtak, amelyekben az elhunyt Neidlingau községet és különféle kolostorokat tett meg egész vagyonának örökösévé. A törvény értelmében az elhunyt testvére, *Kübeck* Miksa báró és rokonai, *Tirlago* grófné és *Piers* báróné az örökösök. A bíróság meg fogja vizsgálni a talált végrendeletek érvényességét.

Az elhunyt nagyon jótékony asszony volt. Csak nem régen névtelenül hetvenezer koronás alapítványt tett Veidlingau község javára.

A magyar kard győzelme.

— Hogyan trenirozott Fuchs Jenő dr. —

Saiát tudósítónk telefonjelentése.

Budapest július 19

Jelentettük, hogy *Fuchs* Jenő dr. budapesti ügyvéd lett a stockholmi olimpiád világbajnoka. A világbajnok, *Fuchs* Jenő dr., tréningjéről érdekesen nyilatkozik *Gonda* Illés dr. ügyvéd, *Fuchs* társa, aki maga is aktív versenyző:

— Biztosra vettem *Fuchs* Jenő dr. győzelmét — mondotta *Gonda* Illés dr. — bár a vívás talán az egyetlen sportág, ahol a győzelem nem mindig az abszolút legjobb, hanem pillanatnyi diszpozíció és sok más mellékkörülmény a győzelem esélyeit nagyon befolyásolja. Hogy mégis biztosra vettem a győzelmét, annak oka az, hogy közvetlen szemlélője voltam annak a szívós és páratlan energiával végzett tréningnek, melyet *Fuchs* Jenő múlt év szeptemberétől kezdve folytatott. Minden másodnap kivétel nélkül iskolázott és míg a többi magyar versenyző az év folyamán rendezett versenyekre készült, (az iskolázást mellőzve, inkább a tussvívást és az asszózást folytatva), addig ő rendszeres iskolázást folytatott, miáltal még a legapróbb hibáktól is mentesítette magát. Soha egy tréningórát el nem mulasztott, sőt az olimpiai tréning alkalmával is ő volt a legszorgalmasabb. Már a próbaversenynyel kapcsolatos közös tréningben feltűnt kifogástalan akcióval, tökéletes technikájával, kiváló tempóérzékével és bámulatos fegyelmességével, soha egy felesleges mozdulat, semmi sallang, semmi modorosság. Kétségtelenül meg lehetett állapítani, hogy az összes vívókat egy klasszissal felülmúlja.

A másik titka az ő sikerének az, hogy erős fizikuma mellett — ahogyan mi vívók mondani szoktuk — *ésszel* vív. Emlékszem, hogy az év folyamán nálunk lezajlott nagyobb versenyeken, amint együtt figyeltük a versenyek lefolyását és az egyes vívók munkáját, minden egyes vívóra

megette megfigyelésén alapuló észrevételeit. Minden jobb vívóról megállapította annak vívómodorát, nemlélvén erősségeit és gyenge oldalait és rögtön megállapította, hogy melyik vívóval hogyan kell vívni. Ez a titka az ő stockholmi szenzációs győzelmének is. — Sokan gondolták, hogy az első világbajnokságot véletlen szerencsésének köszönhette. Most igazolódott be, hogy abszolút fölénye van az összes vívók felett. Ezt az abszolút fölényt nem lehet tőle elvitatni és biztosra veszem állandó dominálását, feltéve, ha tréningben marad és nem fogják kedvét szegni azok a sajátságos sportviszonyok, amelyek, sajnos, nálunk a vívás terén uralkodnak.

A magyar kard diadalmas hőseit ünnepélyes fogadtatásban részesítik. A *Fővárosi Vívó Klub* csütörtök este tartott értekezletén elhatározta, hogy a Stockholmból hazaérkező vívókat fényes fogadtatásban részesíti. A társaságokkal, a főváros hatóságával és a publikummal együtt fogadják a vívókat, akik a hódolatot és elismerést méltán megérdemlik.

TÖRVÉNYKEZÉS

§ **Bírák — az albirói állás ellen.** Az országos bírói és ügyészi egyesület elnöksége ma memorandumot adott át *Szekely Ferenc* igazságügyminiszternek, a melyben sürgős intézkedést kér a bírósági jegyzők és gyakornokok *helyzetének javítására*. Rámutatnak arra, hogy nincs olyan tisztviselői pálya, amelyen átlagosan tizenöt esztendő kellene várnia valakinek a X. rangosztályba, olyan magas képzettség mellett, mint a jegyzők és gyakornokok, akik megöszülve és elszegényedve kezdenek csak meg tulajdonképeni hivatásukat és jutnak el a bírói állásba. Számtalanszor terjesztette már be az egyesület számtalan adattal támogatott kérését a különböző igazságügyminiszterekhez, de semmi sem történt. Az egyesület most azt kéri, hogy a miniszter *sürgősen szüntesse meg az albirói állásokat és azokat a jegyzőket, akik képzettségük és koruknál fogva érdemesek, közvetlenül a IX. rangosztályba nevezze ki.* A X. osztályba azokat sorozzák, akik bár bírói vizsgát tettek, de koruknál és kvalifikációjuknál fogva még nem nevezhetők ki bírókká, vagy ügyészekké. A memorandum második részében a *bírói és ügyészi status létesítését* kéri és hogy a miniszter térjen vissza az 1871. évi XXXII. t.-c. rendszeréhez.

§ **Nőtartás a válópör alatt.** A Kuria felülvizsgálata tanácsa a napokban kimondotta, hogy a férj *nem köteles* a feleségének eltartására, dacára, hogy a férj hagyta el nejét, ha az asszony időközben tanúsított viselkedésével a tartásra érdemtelenné vált. Az érdekes kuriai határozat indoklása szerint a férj az anyagi jogszabály szerint akkor kötelezendő a nejének külön eltartására, ha a különélést az ő sérelmes viselkedése okozta. De ha a kereseti jog, illetőleg a férj sérelmes viselkedése fenn is áll, a férj nincs elzárva annak a bizonyításától, hogy a nő különúttartásra vonatkozó jogát időközben beállott vétkeisége következtében nem érvényesítheti. A megállapított tényállás szerint az adott esetben az alperes a felperest 1909. évi augusztus hó 3-ik napján elhagyta anélkül, hogy erre felperes jogos okot szolgáltatott volna. A különélés ideje alatt azonban az asszony fellelt életet folytatott és ezzel a magaviseletével elveszítette azt a jogot, hogy alperestől külön eltartását követelhesse, miután erre magát érdemtelenné tette.

§ **Feljelentett labdarugók.** Nem mindennapi ügyben érkezett bűnvádi feljelentés a nagyvárad kir. ügyészséghez, amely a rendőrséget bizta meg a nyomozással. A feljelentés a Nagyvárad Atlétikai Klub két football játékosára, *Hanny és Oblath* ellen irányul. Az eset még visszanyulik abba az időbe, amikor a NAC versenymérkőzést tartott a szabadkai Bácska csapattal. Hanny becket azért jelentették fel, mert a Bácska-szabadkai csapat mérkőzése napján Stipics hátvédet *megrugta*. Stipics ugyan rögtön talpra ugrott s tovább játszott, mintha misem történt volna. Oblath ellen pedig az a vád, hogy *Milassin* bácskai kapust *rugta meg veszélyesen*, aki pedig másnap az NSE ellen játszott, sőt egész éjszaka mulatott. A vádat a két nagyvárad labdarugó ellen súlyos

testisértés címén emelték. Eddig máris megállapítást nyert, hogy Stipics sérülése nem volt súlyos. Milassin pedig betegen játszott s maga Nemes Aron dr. városi tiszti orvos is konstataulta, hogy Milassin öt nappal ezelőtt operáltak s így nem teljesen egészséges. Sportkörökben érthető érdeklődéssel tekintenek a szokatlan bűnyű fejleményei elé.

§ **Akit életmentésért akartak megbüntetni.** *Grác*ból jelentik: Ausztria jogszolgáltatását nem a legelfogulatlanabb és legegészségesebb színben feltüntető ügyészi baklövésről beszélnek most városszerte. A párját ritkító eset a gráci törvényszéknél játszódott le. Néhány héttel ezelőtt Ragnitzban Grác mellett öngyilkosságot követett el egy kertészlegény, aki az erdőben egy fára felakasztotta magát. *Kötschler* Ferenc nevű szolga, aki véletlenül azon az uton járt, amelynek szélén a fa állott, észrevette, elvágta a kötelet, a kertészlegény ennek következtében a földre zuhant. Egy fagyökrére esett és könnyű sérüléseket szenvedett. Az eset tudomására jutott a gráci államügyészségnek. Az életmentő a napokban idézést kapott a bírósághoz és abban a hiszemben, hogy jutalmat kap, elment a tárgyalásra. Ámulatba esve kellett tudomásul vennie, hogy *testi épség ellen elkövetett kihágással és könnyű testi sértéssel vádolja az ügyész.* A vád bejelentésekor a hallgatóság egy része hangos hahotára fakadt, többen azonban pfuj kiáltásokkal sértgették az ügyészt. A bíróság elnöke kiürittette a termet és ennek megtörténte után felmentette a vádlottat és kijelentette, hogy egy jogállamban mégis furának tartja, hogy valakit a bíróság előtt megvádoljanak azért, mert emberi életet mentett meg. *Az elnök feljeleníti az ügyészt az igazságügyminiszternél.*

Tönkremennek a masamódok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 19.

A bankigazgatók előszobáiban fél esztendő óta külön testőrség tanyázik, amelynek az a főadata, hogy a kölcsönökért fölmerészkedő ugynevezett ügyfeleket be se engedje a mindenható pénzfeljedelmek pánccéltermeibe. A testőrség tagjai külön képességgel, kitűnő szimattal bírnak és azonnal megállapítják a jövevényről, hogy miért akar eljutni a bankvezér legkegyesebb színe elé. Ha a szeméhből azt olvassák ki, hogy váltót hordoz a szíve alatt, akkor szép nyugodtan visszagurítják a lépcsőn. De ha esetleg Ferenc József, vagy X. Pius pápa ajánlólevelével mégis bejut egy-egy megszorult hivatalnok és „csak még ezt az 500 koronás váltót drága direktor ur!” vezényszó mellett hüvelyéből kiránt egy hosszukás, bélyeges papírt, akkor a bankigazgató nyugodtan ezt mondja:

— Nincs pénzünk!

— De elpusztulok éhen! — zengi a férfit.

— A mig a felesége malomkőnagyságu kalapokat hord — jelenti ki a Pénz császár — addig nem hiszem, hogy éhezik. A bankok nem azért vannak, hogy a masamódokat táplálják.

Mert helyesen állapítják meg a bankfeljedelmek és az aranyárak, hogy amig minden második utcasarokon kolibri röpöknek a masamód-kirakatokban, addig nem beszélhetünk nyomorról, és pénzsükségről.

A hitelezők védőegyesületének mai jelentéséből azonban az tűnik ki, hogy csakugyan közeledik hozzánk az éhség és nyomor. A jelentésből kitűnik, hogy *sok masamód üzlet adja be a kulcsot, vagy üzleti nyelven: fizetésképtelenséget mond.* Aradon most az Andrássy téren lévő *Schweiger és Békési* masamód üzlet szüntette be fizetéseit. Most már nincs más hátra, minthogy a bankok megnyissák a pánccélzsekrényeket. Nagy nyomornak kell lenni ebben a városban, ha már a flanc boltokat is becsukják. Mert az emberek inkább toalettre adják a pénzüket — ha van — mint kenyérre.

— A gyomromba nem néznek be, de ha a feleségem fején legalább hatvan koronás kalapot nem látnak, akkor nemcsak a feleségem, de a barátaim is elhagynak.

Igy kesereg egy férj. És halomszámra vásárolja a divatcikkeket — hitelbe. Ha a kereskedő megunja ezt, akkor fizetésképtelenséget jelent. A kundschaft nem haragszik ezért. Mert inkább a masamód menjen tönkre, mint a vevő, ha már valakinek tönkre kell menni.

HIREK

Felrobbant cséplőgép.

— Két halott, sok sebesült. —

Távíráti tudósítás.

Turkeve, július 19.

Nagy szerencsétlenség történt Turkeven. *Tóth István* kovácmester magánjáróvá átalakított régi cséplőgép kazánja, épen amikor udvarából elindult az utcán hatalmas robajjal *fölrobbant*. A gépet vezető tulajdonos és egyik inasa *nyomban meghaltak*; a gépet néző közönség sorából tizen súlyosan, többen könnyen megsebesültek.

Tóth István kovácmester délután fél 6 órakor indította el a gépet. Az indítás nehezen ment, az amugy is süppedékes talajon sehogy sem akart a gép helyes irányban menni. Az uttest magasabb részére pedig csak nagy erővel és tulfeszített gőzzel birt volna fölkapaszkodni. A gép régi kazán-szerkezete azonban gyöngye volt és a tulságos erő kifejtéstől óriási dőréjjel szétrobbant. A robbanás hihetetlen erővel hatott. A gép harminc méter magasságban a levegőbe röpült, egy nyárfára esett, azt derékon kettétörte és az 50 mázsányi géproncs egy kerítésen keresztül egy udvarba zuhant. Kerekai jobbra-balra repültek, kerítéseket törtek össze és egy házfalat bezúztak. Egyes géprészeket több száz méter távolságban találtak meg. A kazán után erősített cséplőgép eleje pozdorjává tört. A gép izzó vasrészei ezerfelé röpültek; egy ház fedele meg is gyuladt, de a tüzet elfojtották.

A gépet vezető *Tóth István* kovácmestert a robbanás házmagasságnyira a levegőbe dobta. *Tóth* 15 méternyire a robbanás színhelyétől összegegett testtel zuhant le és pár perc múlva, roppant kínok közt meghalt. *Cambó Lajos* 14 éves gépsegédet a kazánból előtört tűz ölte meg. Egyik karját 50 lépés távolságban találtak meg. A magánjáró indulását nézni többnyire gyermekek gyűltek össze, de vesztükre, mert tizen közülük súlyosan megsebesültek, a szerte röpökdő géprészek kinek karját, kinek lábát, fejét sebesítették meg. A szerencsétlenség áldozatainak a helyszínén azonnal megjelent dr. *Eördögh Róbert* orvos nyújtotta az első segílyt.

— **Kétszázötven tagu küldöttség Tisza Istvánnál.** *Nagyváradról* jelentik: Ugra község képviselőtestülete a június 4-iki, *Tisza István* ellen intézett merénylet után elhatározta, hogy *Tisza István* grófhoz Budapestre monstre küldöttséget meneszt. A házelnök akkor azt az óhaját fejezte ki, hogy a deputáció maradjon el, mert a zavaros politikai viszonyok nem alkalmasak arra, hogy a vidékről nagy tömegben jöjjenek fel a fővárosba a polgárok. Most Ugra község képviselőtestülete ujonnan megindította a mozgalmat és a 23 községből szervezett deputáció vasárnap fél tizenkettőkor jelenik meg *Tisza István* gróf geszti kastélyában. A küldöttségben részt vesz Biharmegye intelligenciája is *Bartoss Adorján* cséffai fősolgabíró vezetésével. Az üdvözlő beszédet egy ugrai parasztagazda mondja. Az üdvözlés után a kastélyban ebéd lesz, amelyen a deputáció 250 tagja vesz részt.

— **Betiltották a vasúti mérnökök szervezkedését.** *Budapestről* jelentik: A déli vasut 97 mérnöke mozgalmat indított, hogy egyesületet létesítsenek, amely anyagi érdekeiket képviselje. Az alakuló gyűlést most vasárnapra hívták össze, azonban a vezérigazgató helyettese, *Brahm* lovag tudomást szerzett erről és megtiltotta a gyűlés

megtartását. Vasárnap egyetlen egy mérnöknek sem szabad állomáshelyét elhagynia.

— **Elfogyott az utiatalány.** Aktaszagu hivatalosobában kedves muzsikáju szó: az utiatalány. Egy kis szabadulást jelent az íróasztaltól, friss levegőt, változatosságot, utazást hivatalos költségen. A temesvári tanfelügyelőségen nem úgy gondolkodnak az utiatalányról. *Vértessy Gyula* dr. tanfelügyelő a múlt évben sorra látogatta a falvak iskoláit. Amíg tellett az utiatalányból, abból fedezte költségeit, amikor üres lett a kassza, *előlegezett saját pénzéből*, hogy kötelességét teljesítse. Gondolta: a nyugták ellenében majd visszatéríti pénzét a kincstár. Beküldötte a nyugtákat és várt hetekig, hónapokig, egy évig, hiába. Most Temesmegye legutóbbi közgyűlésén bejelentette, hogy ismét elfogyott az utiatalány, de mivel régebben előlegezett pénzeit sem kapta meg a kincstártól, nem folytatta utját, hanem *beszűntette az iskolalátogatásokat*. Így aztán egész sereg iskola marad megvizsgálatlanul a magyar népnevelés újabb dicsőségére.

— **Üldözik az angol miniszterelnököt.** Amikor Asquith angol miniszterelnök Dublinba bevonult, a tömegből valaki *fejlesztet abba a kocsiba*, amelyben Asquith ült feleségével és Redmond Johnnal. A fejse Redmondot a szemén találta és vérző sebet okozott. A Royal-színházban tegnap este azon érték egy asszonyt, amint meg akarta gyujtani annak a páholynak a függönyét, amelyben Asquith végig akarta nézni az előadást. Azt hiszik, hogy az asszony, akit Evansnak hívnak, azért akarta páholyt meggyujtani, hogy lehetetlenné tegye az Asquith tiszteletére rendezett előadást.

— **Öngyilkos vezérkari ezredes.** Bécsi tudósítónk telefonálja: Ma reggel holtan találták meg Mödling városrészben levő lakásán lovag Diell Róbert vezérkari ezredest. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a kiváló hirnevű katona, aki Károly Ferenc József főherceg udvartartásába volt beosztva, öngyilkosságot követett el. A tragikus tett oka gyógyíthatatlan betegség. Az ezredes néhány nappal ezelőtt érkezett meg Bécsbe Kolomeából, ahol a főherceg udvarmesteri állását töltötte be. Vasárnap akarta négy heti szabadságát megkezdeni.

— **Kokott a pápa előtt.** Romából különös eset híre érkezik: A pápa egészségéről az utóbbi hetekben aggasztó hírek terjedtek el. Uglátszik ezek a hírek tulzottak. Akik az elmúlt napokban láthatták a Szent Atyát, dicsérik erőteljes, egészséges külsejét. A fárasztó fogadások némileg csökkentek, a pápai audienciára jelentkezőket alaposan megrostálják ugyanis, mielőtt a szigorúan névre szóló, pápai küldönc által kézbesített meghívót megkaphatják. Ennek a rendszabálynak érdekes okát adják a Vatikán körül szállongó pletykák. Rövid idővel ezelőtt egy ismert párisi kokott járt Rómában s hogy a Szent Atya elé járulhason: felöltözött annak rendje-módja szerint apácaruhába. El is érte célját s ott térdelt a zarándoksereg első sorában. Mikor a pápa belépett, a kis hölgy hirtelen átértézte a helyzet egész furcsaságát, végignézett a maga apácaruhás testén, végig a szent környezetben és szívből, hangosan, fesztelenül felkacagott... Általános szörnyűködés, izgalom, nyomozás és — azóta ajánlat nélkül nincs belépés a Vatikán szent falai közé.

— **Az abbáziai játékbank drága engedélye.** *Fiuméből* jelentik: Az abbáziai játékbankban, mely múlt év júniusában alakult, hallgatólag türték a hazardjátékokat. A kaszinó alapszabályainak jóváhagyása ma érkezett meg az osztrák belügyminisztertől és a játékbank a koncesszió fejében évenként 300.000 koronát, százezer koronát pedig jótékony célra köteles fizetni. A kaszinó azonban szívesen fizeti ezt az összeget, mert a rulett nagyszerűen jövedelmez.

— **Milliárdosok különös végrendelete.** A Titanic katasztrófája alkalmával szerencsétlenül járt Astor milliárdos tudvalevően úgy rendelkezett, hogy ha özvegye férjhez megy, elveszti örökrészét. Az amerikai társaság igen kegyetlennek tartotta ezt a rendelkezést, amely azonban, mint most Newyorkból írják, még szinte szelid más milliomos férjekéhez képest, akiket valóságos boszuérzet vezetett a feleségük, jobban mondra az özvegyükkel szemben. Az amerikai magyar lapok egyike most ismertet néhány ilyen végrendeletet. Az egyikben a férj ilyenformán intézkedik: Mivel a feleségem harrmine esztendei házasságunk ideje alatt egyetlen napot sem mulasztott el, hogy nekem mesélgesen hosszadalmas és unalmas történeteket, hogy ne találja föl a város összes pletykáit és rossz vicceit, — én hátából most 7500 frank évi járadékot hagyok neki és pedig azzal a feltétellel, hogy közös háztartásban kell élnie az anyjával, akit ő ép úgy gyűlöl, mint én s akinek éppen olyan eles nyelve van, mint neki. Az anyának és leányának minden hónap elsején megbízott ügyvédem kíséretében el kell látogatnia a siromhoz s ott kijelenteni, hogy nagyon sajnálják, hogy ostobaságukkal, szűkkeblűségükkel és gonosz szeszélyeikkel megkeserítették az életemet.

Egy másik férj végrendeletében ezek az épületes sorok olvashatók: Mivel te, drága nőm, veszekedéseddel megrontottad minden vasárnapomat, azért én neked — érdemeidet méltányolva — holtod napjáig heti hetvenöt korona járadékot hagyok, a melyet minden hétfőn délben fognak neked kifizetni. Mivel tudom, hogy pazarló és rendetlen természetű vagy s hogy vasárnap már nem lesz soha egy filléred sem, remélem, hogy ezt a napot mindig szükségben és szomszágban fogod eltölteni.

Gonosz módon állt boszut egy amerikai gazdag férj kacér és fényűző feleségén végrendeletében. Összesen másfél millió dollárt hagyott rá azzal a rendelkezéssel, hogy ezer dollár birságot kell fizetnie, valahányszor fátyol nélkül jelenik meg az utcán, vagy táncolni mer egy férfival. A férj végrendeletét ezzel a jóslattal fejezi be: „Biztos, hogy egy éven belül tönkremegy vagyoniilag a feleségem.”

— **A nagyherceg és a nevelő nő szerelme.** Egy londoni ujság, amely udvári körökből szokta híreit kapni, Pétervárról ezt jelenti: Megint akadt a cári családnak egy tagja, aki rangján alul ajándékozta el a szívet és aki eltökélte, hogy minden akadály ellenére feleségül fogja venni szívének választottját. Az eset hőse, *Konstantinovic Gábor* nagyherceg, Konstantin nagyhercegnek alig huszonöt éves fia, aki a pétervári testőrhuszárezredben mint hadnagy szolgál és emellett, mint a cári családnak valamennyi lérfitagja, a cárnak szárnysegédje. Gábor nagyherceg beleszeretett hugának, *Tatjana nagyhercegnőnek nevelőnőjébe, aki jóval idősebb a nagyhercegnél* és nem is valami különös szépség. Amikor atyja, Konstantin nagyherceg ezt megtudta, arra kérte a cárt, hogy helyezze át a fiatal nagyherceget valamely távoli helyőrségbe, de a cár ebbe nem egyezett bele, mert úgy vélekedett, hogy az ilyen megrendszabályozásnak rendszerint titkos egybekelés szokott a vége lenni. A nevelőnőt nyomatékosan fölszólították, hogy Moszkvába tegye át lakóhelyét és nagy összeget biztosítottak neki, ha nem fog kísérletet tenni, hogy a nagyherceghez közeledjék. A nagyherceg magán kívül van és a minap éjnek idején kötéllétrán akart atyjának palotájából megszökni, de észrevették és visszavitték a palotába, ahol most szigorúan őrzik. Hivatalosan azt jelentik, hogy katonai vétség miatt ítélték szobafogságra.

— **Körözött primadonna.** Kaposvárról jelentik: A szerződészegő *Szécsi Magda* primadonnát annak idején az itteni rendőrség pénzbírsággal sújtotta. Minthogy időközben a primadonna eltávozott Kaposvárról a nélkül, hogy a pénzbírságot kifizette volna, körözött levelet adtak ki ellene.

— **Koleragyanus beteg.** *Berettyó-ujfaluról* jelentik: Nagy Ferenc aratómunkás koleragyanus tünetek között megbetegedett. A járásorvos és a főszolgabíró azonnal jelentést tett az esetről és megtették a szükséges óvintézkedéseket.

— **Felfüggesztett szolgabíró.** A lipótvári járás szolgabírója, Luby Pál dr. is úgy tudta, hogy szolgabírónak áll a világ. Ehhez képest brutalizált mindenkit. Legutóbb fölpofozta Kossányi Géza vármegyei első aljegyzőt, akit motorbiciklijével majdnem elgázolt s aki ezért szeliden megintette, hogy vigyázzhatna. Irnokát, Luby Móricot egyszer Palugyay Kálmán főszolgabíró szemeláttára ütegette s emiatt meg is indult ellene a fegyelmet megelőző vizsgálat. Az aljegyző arcúlése miatt most a közigazgatási bizottság saját hatáskörében elrendelte a szolgabíró ellen a fegyelmet, az alispán pedig fölfüggesztette őt állásáról. Luby és Kossányi egyébként pisztolypárbajjal intézték el a maguk afferját.

— **Arató-sztrájk.** *Győrből* jelentik: Raró községhez tartozó pusztán *Wenckheim* Frigyesné uradalmában 22 munkás meglagadta a cseplési munkát, mert ezt a szerződés értelmében nem voltak kötelesek teljesíteni. A szolgabíró megjelent a helyszínen, tárgyalásokba bocsátkozott a munkásokkal, ezek alá is írták a kijavított szerződést, amikor azonban a szolgabíró eltávozott, ismét kijelentették, hogy a cseplést nem vállalják el. Erre a munkásokat Györbe kísérték, ahol egyenként 30 napi elzárásra ítélték őket.

— **Robbanás egy műhelyben.** *Budapestről* jelentik: Haraszi József és Társa Forgách utca 21. szám alatti ércszobor öntő műhelyében ma délután súlyos szerencsétlenség történt. Az egyik munkás az égő spirítusz lámpába spirítuszt akart önteni, mikor a lámpa felrobbant. A robbanás oly erős volt, hogy *Pintér István* és *Bodnár János* munkásokat, ugyisintén *Kraus Ferenc* művezetőt a földhöz vágta és az épület összes ablakait betörte. A műhely berendezése és az ablakok keretei meggyuladtak. A gyorsan előhívott tűzoltók eloltották a tüzet és mentették ki a szerencsétlenül járt munkásokat. *Pintér István* munkás testét annyira összeégették a lángok, hogy haldoklott, amikor a Rókusba szállították. *Kraus* és *Bodnár* sérülései szintén életveszélyesek. A rendőrség vizsgálatot indított, hogy kiderítse kit terhel a felelősség.

— **Mérget ivott felesége szemeláttára.** *Pecic Árpád* volt zágrábi gyógyszerész, egy vegyszeti laboratórium tulajdonosa kéksavval mérgezte magát. Az életunt ember fiatal nejét is rá akarta bírni, hogy vele együtt menjen a halálba, de a fiatal asszony tréfának fogta fel a dolgot és csak akkor ijedt meg, mikor a férje a kéksavas üveg tartalmának legnagyobb részét felhajtotta. Rettenetes görcsökben kezdett vonaglani a gyógyszerész és a fiatal asszony kétségbeesésében most már ki akarta inni a maradék mérget, de a cseléd megakadályozta ebben. *Pecicet*, aki fivére *Odilon Helén* harmadik férjének, *Pecic Bélának*, üldözési mánia kergette a halálba.

— **Lippai kivándorlók kellemetlensége.** Nem egyszer irtunk már róla, hogy a magyar kivándorlókat milyen zaklatásnak teszik ki a hatóságok, mielőtt Amerika földjére lépnek. Akinek például nincs elég pénze, azt be se engedik a *szabadság hazájába*. Most három lippai kivándorlóról kaptunk ilyen zaklató hírt. A temesmegyei Lippáról érkezett a 45 éves özvegy *Jäger Mari*, 17 éves Mari leányával, valamint barátnéjával, a 27 éves özvegy *Szigeti Borbálával*, hogy sógorához, *Finster* Ferenchez utazzanak Clevelandba, ki ott az Edna Ave. 6703. sz. alatt lakik. Pénzüik utközben elfogyott, minél fogva a vizsgáló bíróság visszatartotta őket, felszólítván *Finstert*, hogy számukra utazási költséget küldjön.

— **Automobil-baleset.** Budapestról jelentik: A Gödöllő és Besnyő között levő uton tegnap éjjel 12 órakor súlyos automobilszerencsétlenség történt. Egy automobil összeütközött a vak sötétségben egy kocsival és az auto utasai közül hatan többé kevésbé súlyosan megsebesültek. Bratmann budapesti motorkereskedő sofőrje, Simon Dezső gazdája tudtán kívül kirándult Gödöllőre a rábizott automobilon. Bement a központi szállodába, ahol bátyját néhány gödöllői ember társaságában találta. Valamennyiüket felvette az automobilra és elindultak Besnyő felé. Tul voltak már a Gödöllő után következő emelkedésen, amikor két parasztszekérrel találkoztak. A kocsik minden világító szerszám nélkül baktattak a sötétségben. Az egyik szekeret szerencsésen kikerülte az automobil, de a másik elől, amely Fischer Jakab domoniyi gazdálkodóé, már nem tudott kitérni. Megtörtént az összeütközés. Az auto utasai közül hatan, köztük a sofőr, megsebesültek. Fejes János, aki a sofförrel ment Pestről és Szász János gödöllői királyi kertész súlyosan sebesültek meg. Fejes Jánosnak a vállát törte el a kocsirudja. A teherkocsin, amelyet két gyerek hajtott, semmi baj sem történt, ellenben az auto összetörve, romokban maradt az országúton.

— **Elítélt tüntetők.** A május 24-iki általános-sztrájk alkalmával egy tüntető tömeg Aradon a Közép utcán vonult végig. Otta Dezső és Gál János vasmunkások fenyegetésekkel kényszerítették az utcában épülő házon foglalatostató munkásokat a munka abbahagyására. A vádlottak ezt ma József Béla kihágási bíró előtt beismerték és a bíró ezért mindegyiket 50—50 korona pénzbüntetéssel sújtotta.

— **Brillians, gyémánt, arany, ezüst ékszerek,** ezüstneműk, órák előnyösen beszerezhetők *Igaz Sándor elsőrangú* ékszerésznél Arad, Andrassy-tér Minorita-palota. Telefon 321.

— **Vonatösszeütközés.** Budapestról jelentik: A ma éjjel Ajnácskőről elindult személyszállító tehervonat az állomás közelében összeütközött egy tehervonattal. A karamból következtében több kocsit összetört, egy ötéves gyermek azonnal meghalt, három utas és négy vasuti alkalmazott könnyebb sérüléseket szenvedtek. Minthogy az összeütközés következtében a sínek is megrongálódtak, a személyszállítás a pályatest helyreállításáig átszállással történik.

— **Aradi könyvkereskedő sikere.** Régen tudott dolog, hogy Amerika a nagy arányok hazája. Érdekes világot vet többek közt az ottani nagystíli és nagy koncepciójú intézményekre a Philadelphiában működő „American Baptist Publication Society” széles alapokra fektetett kulturális egyesületi működése. Ez egyesület vezetője C. Bila, aradi származású ember, ki az itteni felső kereskedelmi iskolában végezte tanulmányait és itt érettségizett. Az egyesület, melynek több száz magyar tagja van, rövid pár évi fennállása óta nagy fejlődést mutathat fel. Erre nézve élénk világot vet az a körülmény, hogy már 10.000 kötetes könyvtárral rendelkezik. Pár hónappal ezelőtt ismét rendelt az egyesület a helybeli Kerpel cégtől több mint ezer korona értékű magyar nyelvű, többnyire tudományos könyvet s alkalmunk volt az egyesület eredeti levelébe betekintést szerezni, mely igen elismerőleg nyilatkozik a Kerpel cég pontos és korrekt kiszolgálásáról. Örömmel regisztráljuk ezt az aradi kereskedelem szempontjából mindenesetre jelentős hirt.

— **Fürdővel egyesített pensiók.** Kellemes meglepetésben részesíti a Szlavoniában levő világhírű Lipik gyógyfürdő vendégeit, midőn külföldi mintára fürdővel és fürdőruhákkal kombinált pensiókat létesített összes szállodáiban. Ezen korszerű újítás végre elfogja oszlatni azt a balhiedelmet, mintha hazai fürdőink a külföldiekkel szemben drágábbak volnának. Ezen valóban csodás hely alkalkujódos, 64 fok C. hőforrásait ezentúl még tömegesebben fogják felkeresni. A csusz, köszvény, ischias és anyagcserében szenvedők. A fürdőhasználat gyermekbetegségeknél is felülmúlhatja a gyógyeredményével jár.

— **Világzenzáció.** A Központi szálloda kerthelyiségében július hó 20-án, szombaton Lorenz Olga 8 éves csodagyermek, a világ legfiatalabb számoló művésze vendégfellepte. Lorenz Olga számol: szorzás, osztás, matematika, algebra, logaritmus, hatványozás, köbgyökvonást stb. A fővárosi és külföldi lapok, továbbá a legelőkelőbb szaktekintélyek csodálattal nyilatkoznak róla. Szabad bemenet. Műsor ára 1 korona. Kezdeté este 9 órakor. Kedvezőtlen idő esetén a télikertben.

— **Orvosi körökből.** D. Graur Viktor dr. egyetemes orvostudor, fogorvosi és műfogászati szakrendelőjét folyó évi május hó 1-től Deák Ferenc-utca 40. a. I. emelet gör. kat. új bérpalotába a Vasszállóval szemben helyezte át. Bejárat a Weitzer J. utcából is.

— **Segély-pályázat.** Az Aradi Kereskedők Köre Morgenstern Gyuláné alapítványából július 30-án 20 korona segélyt ad egy arra szoruló kereskedőnek, vagy kereskedelmi alkalmazottnak. A kérelmek a kör irodájához (Tabajdy Károly utca 1. szám I. emelet) nyújthatók be. Az elnökség.

— **A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok.** Telefon 816.

— **Szabó-féle pármái ibolya** szappan a legfinomabb mosdószappan azok közt, amiket eddig forgalomba hoztak. E szappan lágy habja az arcot üdíti, tisztítja, finomítja. Nők és férfiak egyaránt kedvelik, mert többet ér, mint egy 2 koronás francia szappan. Egy drb. pármái ibolyaszappan 70 fillér. 3 drb. 2 kor. Kapható Aradon Vojtek és Weisz és Hanzu Nesztor droguistáknál. E szappan egyedüli készítője Szabó Béla pipereszappangyáros Miskolcon. 4041

— **Használt iskolakönyvekre előjegyzéseket** elfogad Kerpel könyvkereskedése.

— **Petrass Sári,** a Berlinbe költözött nagy művész, lelkes terjesztője a dr. Biró féle „Havas Gyopár Crém”-nek, melyből postacsomagként is rendel. Ugylátszik hogy a Párisban is kitüntetett arcszépítő mégis csak jobb a külföldi szereknél. 5098

— **60 kötet könyv havi 1 kor. 40 fillérért,** 180 hangjeggy havi 2 kor. 40 fillért kaphatók kölcsönzésre Kerpel Izsó kölcsönzőintézetében, Aradon.

TARKASÁGOK.

(Hirdetési csodabogarak.) Aki a lapok hirdetéseit figyelmesen átolvassa, nem egyszer akad olyan fogalmazványokra, mint amiket alant bemutatunk:

Egy soktagu

gyermekektől álló családapa — gyermekei odahaza ülnek állás és állnak kenyér nélkül — a jószívű emberekhez fordul segítségért...

Gyakorlott

kocsis, aki a középkorban van, kerestetik...

Élénk forgalmu faluban

jó fekvésű vendéglő és szatócs üzlet trafikkal eladó, mérszárszékkel összekötve, hol naponta 20—30 vendég és 2 ökör levágnak. Ár, ház nélkül, 20.000 korona...

Ügyes szakácsné

aki jó bizonyítványokkal tud főzni, kerestetik...

Két kis gyermekem

mellé francia kisasszonyt keresek. Született előnyben részesül.

Aki gyorsan talpaltatni

akarja magát, az forduljon J. B. cipészhez utcában.

(Mélynyos adós.) Nyár van, s a járkálás nagy fáradtságot jelent ebben a hőségben. A szegény pénzbeszedőknek ilyenkor rossz dolguk van és kiátkozzák a világból a rossz adósokat.

Egy fiatalemberhez hónapok óta jár a szabójának a pénzbeszedője. Az ifju természetesen nem fizet. A pénzbeszedő nyelve már lóg a fáradtságtól, amikor második emeleten lévő lakására fölmege ennek a rossz adósnak. Ma végre a lakásán találta a fiatal urat.

— Nagyságos ur — könyörgött az inkasszáns — könyörüljön rajtam. A lábam letörik az emelet mászásban. Fizesse ki az adósságát.

Az adós jószívűen nyugtatta meg:

— Hogy lássa barátom, milyen nagylelkű ember vagyok én, hát elsején leköltözöm a földszintre.

(A rossz tojások.) Egy aradi tojáskereskedő a megye községeit be szokta járni és összevásárolja a

tojásokat. A minap Kisjenőn újból megjelent és egy paraszt asszonyt így szólított meg:

— Ugy-e a multkor magától vettem háromszáz tojást?

— Igen — felelte az asszony.

— Nahát, nem szép magától, hogy olyan rossz tojásokat adott. Tudja-e, hogy valamennyi záp volt?

— Ejnye, ejnye, — sópáncodott a gazdaasszony — hát nem bánom, tessék visszaküldeni, majd visszaveszem a rossz tojásokat.

A tojáskereskedő így felelt:

— Nem lehet. Már mindet eladtam.

(A főnök véleménye.) Többször irtunk már arról a kereskedőről, aki rendkívül szigorúan bánik az alkalmazottaival és ha például valamelyik hivatalnok fizetésemelést kér, annak azonnal fölmond.

A napokban a cég egyik könyvelője egy órai késéssel érkezett az irodába.

— Hát maga miért olyan hanyag? — rivalt rá a főnök — miért kesett egy órát?

— Kérem főnök ur, most volt az eljegyzésem.

A kereskedő haragosan felelte:

— Magának is mindenütt ott kell lenni.

MULATSÁGOK.

(=) **Kerti ünnepély.** A „Pankota” Fillerasztaltársaság 1912. évi július hó 21-én a világsó dalosok egyesülete közreműködésével, saját penztára javára a Magyar Korona szálloda kerthelyiségében hangversennyel és világpostával egybekötött kerti ünnepélyt rendez. Kedvezőtlen idő esetén az ünnepély 8 nappal később, azaz július hó 28-án lesz megtartva.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

B. K. Nagyon rossz. Ne folytassa.

Foli. Nem egészen tehetségtelen, de nekünk még nem jó.

Cs. A. Kovászi. Sorajjegyei nem nyertek.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Termés-kilátások Aradmegyében.** A várható termésről a következő tudósítást kaptuk: *Szinte.* (Kisjenő-Erdőhegy.) A termés egyáltalán nem felel meg a várakozásnak és legközelebb lesz alkalmunk a hivatalos termésbecslésnek már kimutatott számadataiban csalódnai. A termés silány, miután a gabona nagy része megdült és a jégtől is sokat szenvedett, a szemek szorultak és hibásak. Mennyiségileg a termés következőképen taksálható: sok szalma, kevés illetve 5—6 q. buze, 6—7 q. rozs.

Kurtakér. (Ternova.) Nálunk egyes gazdák már megtartották a próba-eséplést. A buza nagyon rossz minőségű és nem fizet keresztként csak 1 vékát, fél vékát, van olyan is, hogy 1 kereszt nem fizet 5 ltrt. sem. Az időjárás nagyon rossz. Kukorica sem lesz, csak szár. Ha még ezen a héten esne az eső, úgy volna egy kevés tengeri, de ha nem kapunk csapadékot, úgy nagy inségnek nézünk elébe.

— **Egy vidéki bank felszámolása.** Amint Debrecenből jelentik, tegnap tartotta meg a Nagymagyaralföldi Bank részvénytársaság egybehívott rendkívüli közgyűlését, amelyen kimondta a felszámolást. Az igazgatósági tagok saját vagyonaikra 800.000 koronát vettek fel, hogy a felszámolás költségeit és a sürgősebb kilizetni valókat fedezhessék. Az alaptőke 500000 korona, teljes összegében elveszett. A betéteket azonnal kifizetik.

— **Debrecen város 6 millió függő kölcsöne.** Debrecenből táviratozzák: Debrecen város törvényhatósági bizottsága a mai napon tartott ülésében tárgyalta és elfogadta a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság a város függő kölcsöne ügyében a Debreceni Hitelbank utján beterjesztett ajánlatát. A Magyar Bank egy és fél évi időtartamra 6 millió korona összegű

kölcsönt nyújt, mely után a város folyósítási jutalékon kívül, 1 százalék kamatot fizet az Osztrák-Magyar Bank mindenkor hivatalos váltószámítására kamattétele felett. A városnak a kölcsön nagy részére csak későbbi időpontban lesz szüksége; a Magyar Bank azonban — számolva a debreceni piac jelenlegi nagy pénzzükségletével — az egész kölcsönösszeget a szerződés megkötésekor azonnal folyósítja és hozzájárul ahhoz, hogy ideiglenesen a kölcsöntöke tulajdoni része debreceni intézeteknél helyeztessék el kamatoztatásra.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 19.

Az időjárást illetőleg, ujabban az eső hiánya miatt érkeznek panaszok. A megejtett próbacséplések nem kielégítőek.

A gabonaüzlet irányzata változatlan.

Elkelt a mai piacon:

200 mm. ó-buza	22:00—22:10
50 mm. új-buza	21:20—21:60
Rozs	20:00
Árpa	20:00
Zab	20:40

Az árak száz kilogrammonként koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, július 19

Készáru.

Amerika háromnegyeddél olcsóbb. Kínálat, vételkedv kielégítő. 25 ezer mm. változatlan.

Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1912. októberi	11.38—11.39	11.40—11.41
Buza 1913. áprilisi	11.72—11.73	11.79—11.80
Rozs 1912. októberi	9.26—9.27	9.24—9.29
Tengeri 1912. júliusi	9.14—9.15	9.12—9.13
Tengeri 1913. májusi	7.58—7.59	7.60—7.6
Zab 1912. októberi	9.33—9.34	9.35—9.36

Az árak 50 kilonként számítva.

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1912. július 19.

Buza (szokvány-minőség):

76 kilogrammos	10.70—10.75
77	11.75—11.80
78	10.85—10.90
79	10.90—11

Buza (Temesvári keresk. áru):

76 kilogrammos	10.65—10.70
Rozs	9.30—9.40
Árpa	9.75—9.80
Zab	10.15—10.30
Tengeri	9.10—9.20

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— Július 19. —

Magyar aranyjárdék 4 ^o / _o	108.40
Magyar koronajárdék 4 ^o / _o	87.65
Magyar koronajárdék 3 ¹ / ₂ ^o / _o	77.75
Magy. földteherm. kötvény 4 ^o / _o	87.50
Horváth-szlavon földteherm. kötvény	88.—
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	208.—
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	142.—
Osztrák járadék papírban	87.50
Osztrák járadék ezüstben	90.50
Osztrák járadék aranyban	114.—
Osztrák koronajárdék 4 ^o / _o	87.50
1880. évi osztrák államsorsjegy	158.—

Osztrák-magyar bankrészvény	21.05
Magyar hitelbank-részvény	851.25
Osztrák hitelintézeti részvény	652.—
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	719.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.11
Német birodalmi márka	117.77 ¹ / ₂
Londoni vista	241.25
Páris vista	95.52 ¹ / ₂
10 márkás arany	23.55

Kőbányai sertés piac.

Július 19

Július 18. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 152—154 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 162—164 fillér. Közép (páronként 240—280 kgr.) 168—170 fillérig.

Sertéslétszám: 1912. évi július hó 16. napján volt készlet 36990 drb. — 1912. július hó 17-én felhajtott 133 drb. — 1912. július 17-én elszállított 369 drb. — 1912. július 18. napjára maradt készletben 36754 drb.

A hizott sertésüzlet irányzata: változatlan.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NYÁRI SZINHÁZ.

Aradon, 1912. július 20-án, szombaton:

Vendrey Ferenc jelleptével:

Az ezred apja.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Irtak: Monézy-Eon és Durieux. Fordította és átdolgozta Heltai Jenő.

SZEMÉLYEK:

Boubin ezred.	Vendrey F.	Mar iál bácsi	Gyöző A.
Cellinotte	Dr. Beregi S.	Chavillen	Szabó Lajos.
Cellinotte	Harmath J.	Chailloné	Benkőné
Paradelle	Delli Lajos	Lucienne	Vendrey V.
Morris	Pogár S.	Henriette	Pollinsné
Gitta	Routay B.	Poileux	Vass Jenő

Kezdeté este 8 órakor.

URANIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma szombaton, 1912. július 20-án

1. Különös megkeresés. Humoros Maxi kép. — 2. Kocsiverseny Bécsben. Látványos. — 3. Copperfield Dávid. Dráma. Dickens regénye után. 3 felvonásban.

Előadások délután 1/2 7 órától kezdve esti 1/2 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérn kalap nélkül megjelenni. — Minden előadáson katonazenekar játszik. — Helyárak: I. hej 1 kor., II. hej 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hej 20 fillér.

APOLLO SZINHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színpadja

Ma szombaton, 1912. július 20-án:

1. Monakói kertek. Szenzációs természetutáni felvétel. — 2. Lea férjet keres. Kacagató. — 3. Adria grófnője. Regényes dráma 3 felvonásban. — 4. Polidor szerelmi emléke. Kacagató.

Az előadások kezdete délután 6 órától folytatásgosan 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártszék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fill., Müsört ingyen kapni a jegyszedőknél. — Saját zenekar. — Ruhatár. — Buffet.

NYILTTÉR.*

Egy kétemeletes

adómentes ház eladó

kedvező fizetési feltételek mellett

4670

Bővebb felvilágosítást ad:

az „Aradi Forgalmi Bank R. T.”

Valódi angol Sandalok

Egyedüli lerakat. Gyári szabott árak.

20-24	K. 4.50
25-26	„ 5.—
27-30	„ 6.—
31-35	„ 6.—
36-42	09.2
43-46	09.9

Kapható: 2041-VI.

Kutányi J. Arad,

Vörösmarty-utca 1. Telefon 335.

Egy 2 középiskolát végzett

ügyes fiu

nyomdász-tanulónak

felvétetik.

Pathefonok

és Pathe-lemezek, a legújabb felvételek, kedvező fizetési feltételek mellett kapható

Koch Dánielnél

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz. a Fehér Kereszt-tel szemben. 8741

Névjegyek

csinos kivitelben készülnek az ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG könyvnyomdájában.

Nyári színes cipők és angol tennis

CZIPŐK

Engelhardt Chassalla SZANDALLOK

már megérkeztek!!

Valámit a világhírű

SALAMANDER-CIPŐK

Elgységárban, 1901

K 16.50 és K 20.50 árban.

Kizárólag

WEINBERGER JÁNOS-NAL

Arad-Temesvár kaphatók.

Képes árjegyzék díjtalanul.

11016—1912. II. sz.

Magyar királyi államvasutak Üzletvezetőség Arad.

2620—1912. tkvi sz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége nyilvános írásbeli egyetemes versenyárgyalást hirdet, a Sarkad állomáson létesítendő következő magas építményekre:

1. Kettős hivatalnoki laképület és melléképület,
2. Áltiszti laképület egy lakással és melléképülete,
3. Kettős földszintes őrház és melléképületei,
4. Áruaktár bővítése és nyílt rakodó átalakítás,
5. 2. drb. válóórbdé előállítási munkálataira.

Az építéshez szükséges anyagok közül a szén salakot és a terméskövet a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége adja, illetve bocsátja a vállalkozó rendelkezésére a helyszínen a többi építési anyagot elsőrendű minőségben a vállalkozó köteles adni. (Lásd a szerződés tervezet 4. §-ának a) pontját)

A pályázati feltételek a szerződés tervezet az ajánlati minta és a költség-számítás a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége pályafentartási osztályában (II. osztály) ajánlatonként 5 korona lefizetése mellett, a hivatalos órák alatt, délelőtt 8 órától délután 2 óráig bármikor beszerezhetők vagy írásbeli megkeresés mellett a megfelelő összeg postautalványon törént előzetes megküldése után, királyi postán is megkaphatók. Az építési munkák tervei az üzletvezetőség pályafentartási osztályánál megtekinthetők. A kiírtási műveletek tervei folyó évi július hó 16-ától kezdve a nagyvárad állomáson hivatalnál és békéscsabai osztályon érnökségnél is a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Ugyancsak az előbb említett hivatalnál megtekinthetők a munkák és szállítások kiadására vonatkozó feltételek általános határozatai, az államvasutak vonalain előállítandó épületek leírása és a feltételek részletes határozatai is, melyek a magyar királyi államvasutak igazgatóságának budapesti nyomtatványtárából megszerzethetők.

Az ajánlat 1 koronás magyar okmánybélyeggel az ajánlat melléklettel egy, mint pályázati feltételeket, szerződés-tervezetet és költség-számítást pedig ivenként 30 filléres magyar okmánybélyeggel ellátva és az ajánlathoz fűzve lepecsételt bo itékban a következő fillirattal:

Ajánlat az 11016—1912. számú versenyárgyalási hirdetés alapján a magyar királyi államvasutak által Sarkad állomáson létesítendő magas építmények előállítási munkálataira" kell benyújtani, vagy postán beküldeni és pedig legkésőbb 1912. évi augusztus hó 6-án déli 12 óráig az aradi üzletvezetőség általános osztályának (I. osztály) főnökéhez aradi és csanádi egyesült vasutak palotája I. emelet 13. ajtószám.

Az ajánlatok benyújtására kitűzött határidő leteltével a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége I. osztályában azonnal felbontatnak, mely alkalommal az ajánlattevők vagy igazolt képviselői is jelen lehetnek.

Az ajánlatok benyújtását megelőző napon vagyis 1912. évi augusztus hó 5-én déli 12 óráig a pályázónak az ajánlat szerinti vállalati felkerekített összeg 5%-át mint bántpénzt a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségének gyűjtőpénztárána, hivatkozással a hirdetett versenyárgyalás számára akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpap rookban kell letenni, mely bántpénz esetleg posta útján is küldhető.

Az értékpapírok a budapesti áru és értéktőzsdén legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítatnak és névértéken felül számításba nem vétetnek.

Azon felek, kik a postatakarékpénztár cheque forgalmával bent vannak, a bántpénzt a postatakarékpénztár útján is letethetik.

Az ajánlatban a bántpénz letételének megtörténte megemlítendő ugyan, de erről nyert letéti jegy nem csatolandó. A bántpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad, mert az ilyen csatolt összeg bántpénzül el nem fogadható.

Az itt felsorolt feltételektől eltérő szabálytalanul kiállított, az ajánlattevő vagy meghatalmazottja által alá nem írt, javított vagy vakart szövegű, pecsétel le nem zárt, sértett borítékban helyezett, a kitűzött határidő után érkezett a pótlólag vagy esetleg távirati ag tett és oly ajánlatok, melyekre nézve az előirt bántpénz előlegesen le nem tétetett, figyelembe nem vétetnek.

Olyan ajánlattevők, kik a pályázat tárgyát képező munkák teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnának, kötelesek ajánlataikban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és annak képesítését és megbízhatóságát igazolni, a mennyben pedig az ajánlattevők a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségével üzleti összeköttetésben meg nem álltak, illetőleg elötte ismeretlenek már az ajánlat benyújtásakor és pedig az illetékes kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával tartoznak megbízhatóságukat és szállítóképességüket igazolni. Különbön ajánlataik a közszállítási szabályzat 28. §. c) pontja értelmében figyelembe nem jöhetnek.

Arad, 1912. július hó.

1042

Az üzletvezetőség.

Hirdetmény.

A nagyhalmági kir. járásbíró-ság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Ocsisor község telekkönyvét birtokszabályozás következtében átalakítja s ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, melyekre az 1886. évi XXIX. 1889. évi XXXVIII. és az 1892. évi XVI. t. c. cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t. c. -ben szabályozott eljárást a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatosítja.

E célból az átalakítási előmunkákat hitelesítése és a helyszíni eljárás nevezett községben az 1912. évi augusztus hó 27. napján délelőtt 9 órakor fog kezdődni, ennélfogva felhívja:

1. az összes érdekeltet, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után a téves átvezetésből eredhető kilogásokat harmadik jóhiszemű személyek irányában nem érvényesíthetik.

2. mindazokat, akik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt, a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel;

3. mindazokat, kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak,

de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. évi XXIX. t. c. 15., 18. és az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5., 6., 7. és 9. §§-ok értelmében szükséges adatokat megszerelni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy odahassanak, hogy az át ruházó telekkönyvi tulajdonos az át ruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdon jog bejegyzésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illetékelen-gedési kedvezménytől is elesnek; és

4. mindazokat, akiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálog vagy egyéb megszünt jog van nyilvánkönyvileg bekebelezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosait, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve hogy a törlési engedély nyilvánítása végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Nagyhalmági, 1912. évi július hó 18. napján.

Dr. Széll Lajos, s. k.

4678

kir. eljárásbíró.

Nagymennyiségű

maculatura

eladó.

Divat cipők

Strapa „

Házi „

Cipőkülönlegességek

állandóan dos választékban.

Átmeneti cipők őszi idényre.

Mintacipők már most beszerezhetők

MOSKOVITS CIPŐGYÁR R.-T.

fiókraktárában változatlanul

Arad, Szabadság-tér 18. szám.

Méltányos áraink feltűnést keltenek.

Árjegyzék ingyen.

Telefon 218. Telefon 218.

Nyomtatványok

izléses és eszes kivitelben készülnek

Az Aradi nyomda r.-t. nyomdájában

